

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

(4)

GVLIELMI BALLONII

MEDICI PARISIENSIS CELEBERRIMI

DE CONVVLSIONIBVS LIBELLVS.

In quo ſolennis Quæſtio explicatur,

Cur ſauciatis dextrâ capitis parte Conuulſio ſanæ partis contingat.

Editore M. IACOBO THEVART, Doctore Medico Pariſienſi.

Nullum capitis vulnus etiam leue deſpiciendum.

PARISIIS,
Apud IACOBVM QVESNEL, viâ Iacobæâ, ſub ſigno Cochleæ, & Columbarum.

M. DC. XL.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Μικρὴ αἰτίη, ἄκεσιν λύεται, ἢν μή τι περὶ τόπον κύριον πάθῃ. Hipp. lib. de Præcept.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

BENEVOLO LECTORI, GVLIELMVS DE BAILLOV, Doctor Medicus Parisiensis.

ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

NGENVI hominis esse puto, si quid peccarit, negare nolle, sed vltrò etiam fateri, & id deprecari. Humanum est peccare: & is inhumanior videatur, vel qui aliquid humani à se alienum putat. At ipsa peccati negatione tacita quædam voluntas, & ad peccandum propensio includitur. Gnauiter impudentem non voco eum qui aliter faciat, licet pudoris limitem egrediatur. Et id quidem, ne quid acerbiùs de eo dicam. Contrà, erranti ipsa confessio medicina est. Medicina quidem, quòd labem, quâ aspergi posśit, facilè eluat. Immò ante diluat, quàm de illo errandi opinio in mentibus hominum, dicta factáve aliorum non sat benè interpretantium, radices egerit. Dummodo fucus non fiat, nec vana excusatio prætexatur, quæ latentis præuaricationis opinionem facere posśit. Jd autem est veteratoris, non hominis ingenuitatem præ se ferentis. Ad eam rationem componere me in animo est. Nam si quid hoc scri-

bendo libro peccatum est, & peccatum est, agnosco crimen, amplector etiam, ipse me mea confeßione induo, vt ne quis hunc fœlicem errorem de industria commissum mihi inuideat. Non iam peccati nomen, sed dexteritatis animi gratiam mereatur. Vt ne quid obscuriùs dicam, tria sunt hoc loco quæ animaduerti velim, quod tribus me modis lapsum tantisper videam, donec lapsus occasionem aperiam. Primùm, quod tractatio mea iustò longior sit, cùm ea res præsertim agatur quæ paucioribus comprehendi poßit: at,

Homerus Ili. γ.

„ ἀγόρευε

„ Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως.

Vt de Menelao Homerus. Optandum verò foret, vt quot sunt ῥήματα, tot essent νοήματα. Deinde, in hoc lapsus videri poßim quòd propositis vltrò citróque rationibus, vix aliquid concluserim. At in conclusione operis perspicua, laus enitet maxima & relucet. Alioqui animus fluctuat, nec habet post varios rationum fluctus & impulsus, in quo tandem conquiescat. Solo Epilogo vsi sumus, τ' ἀνακεφαλαίωσιν, in longo orationis tractu apprimè necessariam, negleximus. Tertius verò error ille est. De conuulsione partis oppositæ in morituris à vulnere capitis, seriò disputatum est. E re non videtur esse in quæstione illa tantopere desudare, quæ neglecta prætermissáque nil incommodi, tractata, parum aut nihil fructus afferat. Hic nec seritur, nec metitur cuiquam. De conuulsione agitur, quæ in saucios cadit cum tenui extremáque spe salus pendet. Id ad λογοδαιδάλους καὶ σοφιστὰς potiùs. Hi futilibus concertatiunculis altercant, oleum perdunt, fucos venditant, & suam potiùs infantiam declarant. Nil inde nisi inanis verborum strepitus, & anilis muliebrísque applausus. Ad alios hęc sinistra diligentia. Ac quòd oratio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

mea longiùs ambitiosiúsque excurrat, quasi sine modo ac frænis, id paulò alienius videatur: cum alioqui magna laus sit breuis & concisæ orationis. At quæ nimis se effundit, & crebra fastidiosáque verborum repetitione, & rerum molesta redundantia, minus lepôris habet, nauseæ plurimùm. In hoc itaque peccatum est. At hoc peccatum sponté commisimus, & si præmeditationi pæna decernenda est, huic decerni debet. Id autem fecimus, partim vt præuaricationis crimine careremus, partim vt calumniatoris dentem effugeremus. Ac de præuaricatione quidem. Quoniam hoc libro varias variorum rationes attulimus, nec non coniecturas nostras (quas in hac vmbratili armorum meditatione cum preclaris rationibus voluimus certare ac contendere, adeò quisque innata quadam indulgentia, suæ fauet inuentioni) si plus his quàm illis tribuissemus, in iniustitie suspicionem incidissemus. Sic voluimus & has & illas amplo campo & arena decernere, nec illis potiùs quam his repagula obtendere. Et vt in foro, sic in disputando, (presertim dum momentis rationum ex variorum authorum penu depromptarum, res tota disceptat) si dicenda transeuntur, si cursim & breuiter ea attinguntur, quæ cæteroquin inculcanda sunt, preuaricationis suspicio est. Quòd autem calumniæ tempestas longiore oratione effugiatur potiùs, cum in id criminis magna hominum pars preceps ac prona ruat, & cum non tam velint imitari quàm æmulari, id ex preclaro Tullij loco elicietur: Cum hæc de natura deorum vberiùs disputantur & fusiùs, faciliùs effugiunt Academicorum calumniam; cum autem breuiùs augustiúsque concluduntur, tum apertiora sunt ad reprehendendum. Nam vt profluens amnis aut vix, aut nullo modo, conclusa autem aqua facilè corrumpitur; Sic orationis flumine reprehensoris vitia diluuntur, angustia autem orationis non facilè se ipsa tutatur. At dices,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

longa oratione rationes ipsæ molliores ac eneruatiores redduntur, contrà, oratio breuis pungit, acris est, rem premit ac cogit. Contra aliis placet, longiore orationis tractu vim quandam & pondus accedere. Vtque corpori ferrum; sic oratio animo non ictu magis quàm mora imprimitur. Et relinquitur legentium animis aculeus non pungendo, sed infigendo. At oratio longa infigit, breuis pungit. Et libris auctoritatem & pulchritudinem adiicit magnitudo. Optimus est modus! fateor. Sed non magis seruat modum qui infra rem, qui breuiùs, qui pressiùs & obscuriùs, quàm qui enucleatiùs & effusiùs dicit. Quanquàm, si ad fastidium quotidianum deliciitiásque legentium respicitur, ex librorum mediocritate commendatio quærenda est. Singulis rationibus sua explicatio, sua clepsydra debetur. Ne peccemus cum iis qui in foro comperendinationes malè tollunt, & paucioribus clepsydris causas precipitant. Debet enim dari spatium ad disputandum, & apertus esse campus quando de veri inquisitione laboratur. Secundus hic error. Magnus est rationum & verarum & probabilium cumulus. He ita sæpè paribus certant viribus, vt vtris palma decidi debeat, ignoretur. Multa interiecta, que cum extra rem esse videantur, in re tamen insita putabuntur, non notha & insitiua, sed germana credentur. Cum sæpè interrupta sit scribendi series, cùm scribendo sæpè vocatus, reuocatus, interuentus scribendi studium intercîsum, modò intermissum, tardiùs resumptum (ita enim fert publici nostri muneris ratio) fieri non potuit vt ea ratio ad vnguem obseruata sit qua scribentium ingenia & industria apparent & florent. Idem ordo, idem spiritus, idem stylus, progressio, idem scribendi impetus, ϗ ἐνθουσιασμὸς, non vbique apparet & existit. Quò fit vt de Lectore preclarè mereri videamur, si in hac perturbatione & inequabilitate legentis animum non suspendamus, sed ἀνακε-

φαλαιώσει, & summâ rerum laborem solemur ac mitigemus. At ἐπίλογος est necessarius non ἀνακεφαλαίωσις. Illum, quia artis est, adiecimus, hanc omisimus, idque deditâ operâ, vt ne quis nos imprudentiâ lapsos putet. Id autem fecimus partim propter eos quos librorum helluones vocant, partim propter inertes; qui vt sapere videantur, breuitatem sibi mirum in modum placêre dicunt. Quod ad librorum helluones, illi vel inspecto indice librorum, vel ἀνακεφαλαίωσιν intuiti se in summos Doctores euasisse credunt, cum tamen in magna rerum ignoratione versentur. Deuorant enim & sine sensu epulas istas deglutiunt, quas ventriculus nequeat coquere ac modificari. Diuturno desiderio sibi famem non obsonant, cum alioqui ad percipiendum fructum voluptatémque satius esset sensim degustare, vt ingerendi, sic digerendi ratio constaret. Satius quoque esset eos Eryxij Philoxenis collum habere gruis, vt ex gustatu maior caperetur voluptas. De inertibus, & qui mollitie diffluunt, quibus βραχυλογία voluptati est, nil amplius dicam, nisi quod ridiculum sit eorum delitias desidiámque, quasi rectam iudicandi regulam respicere. Illud enim pro suæ mollitiei patrocinio afferunt, magnam vim esse breuitatis. Sed si hos in consilium adhibeas, non solùm dicent satius esse breuiter dicere, sed omnino nil dicere. Malum enim bonas horas in voluptatibus collocare. Sed hos valere iubeamus. Restat tertius locus de infructuosa illa disputatione de conuulsione quæ mortis cum sit prænuntia, tractationis Medicæ esse non videatur. Hic locus lubricus est, & pluribus esset illustrandus nisi in re minimè necessaria oratio longior nauseam afferret. At multis quidem de causis hæc curiosa etiam disputatio non inutilis videatur, immò necessaria. Homini enim quadrat & quatenus homo est, & quatenus rerum noscendarum genitiuo detinetur desiderio: Item quatenus

τὴν πρόνοιαν consectatur, vt homo est: quid enim tam hominis est omnem humanitatem exuentis, quàm miseros ægros, cognito, quod spes salutis, aut nulla aut exigua superest, sine auxilio, quod doloris fomentum est, relinquere? Magna enim ad calamitatem calamitatis fit accessio. Sit ita sanè, incurabilis est conuulsio partis sanæ resoluta ægrâ in capitis tromate, an non ideo & blando alloquio & præsentiâ nostrâ ægrum prosequi & demulcere debemus? Jnhumanum est ægrum suæ calamitati sinere & quasi assignare, substracta omni ope vt eius animus prostratus & humi iacens nil aliud præter desperationem in consilium rerum suarum adhibeat. Non quod prudens Medicus incurabilium morborum artem propterea profiteatur. Sed hanc pietatem & humanitatem relinquamus. Cum hæc quæstio sit difficilis, cum ista conuulsio in partem non sauciam incidat, licet nullus ad ægros fructus inde redeat, licet nil inde quisquam emolumenti demetat, cum cuique innatus sit sciendarum rerum amor & igniculus, hanc præterire inertissimi hominis foret.

Fœlix qui potuit rerum cognoscere causas.

Præterea, gloriosum est hominem præsentire ac præsagire quorsum res euasura sit; vt eoúsque nostra procedat industria, vt ne histrionum, impudentium & crumenas miserorum ægrorum emungentium more, tandiu vana spe & ægros & amicos lactemus & producamus, donec cum extremo spiritu, vltimus etiam numus ex crumena exeat, expiret, & euolet. Ac triplicem hanc dotem & qua homo se hominem præbeat, & suum discendi studium declaret, & prçclaram prçsagiendi vim acquirat, vno loco Hippocrates omnium bonorum author conclusit. Disputat de prolapsione femoris in posteriorem partem, deque articulo poplitis qui coafficitur: & licet id mali curationem non admittat, tamen in considerationem Medicam

cadere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

cadere affirmauit. Illius hæc verba ſunt perpetuæ credenda memoriæ : At hæc quæ de luxatione prolapſúque femoris minimè curabili dicta ſunt, extra medicam conſiderationem eſſe videntur, quid enim attinet ea diſputare quæ curationem non admittunt. At multùm intereſt. Hæc enim intelligere eiuſdem eſt mentis iudicij & profeſſionis, ac ea cognoſcere quæ curabilia iudicantur. Nec enim poteſt fieri vt hæc duo à ſe inuicem ſeparentur ac diuellantur. Danda quippe opera, vt quæ curabilia ſunt, incurabilia non reddantur. Ea verò quæ alioquin incurabilia ſunt, ſic intelligi debent vt ne maximè offendant. Prædictiones autem ſplendidæ gloriáque dignæ ex eo exiſtunt, quòd intelligimus, quò, & qualiter, & quando deſinere debeat, ſiue in curabilem, ſiue in incurabilem naturam conuertatur. Vt nemo ampliùs dubitet ſi quæſtionem de conuulſione incurabili alioqui tam luculenter tractauerimus, hanc noſſe & confert, & aliqua ad ægros alleuatio pertinet, & prædicendi gloria Medicus reſplendet. Tamen non hîc tam gloriam & fumos aucupemur, nec tantopere rerum etiam arcanarum, & à communi ſenſu remotarum deſiderio conflagremus, quam benè merendi de ægris, & ab iis morbos profligandi ſtudio teneamur. Cum enim, vt præclarè Hippoc. ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἐκ γενετῆς νόσος εἴη, *totus ſit Medicus in communi iſto hoſte oppugnando. Non tam fucum, acutiem, argutiáſque & ſophiſticas digladiationes conſequatur, quàm veram, germanam ac ſolidam doctrinam. Cæterùm vt finem faciam, iis non ſcribo qui in alieno opere ſunt ingenioſiores : non iis quos faſtidiendi optima quęque mollior laſciuia delectat : ſcribo candidioribus, quorum fauor, benignitáſque facilè conuellet, & exteret eos qui id quod ſcribimus, iniquiùs ſunt obſeruaturi. Adduximus*

Hippocr. par. 103. de art.

Eodem quoque argumento excuſamus Hippocratem, qui in Epidemiis magnã partem ægrorũ qui vi morbi aut errore Medicorum interiêre proponit. Rident enim tãtum virũ quod meminiſſe debuiſſet ſolùm eorũqui reuixerunt & ſanitati ſunt reſtituti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

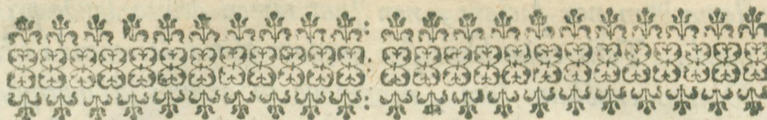
rationes recentiorum, cum nulli ex antiquis hanc quæstionem tractauerint, quas non minoris æstimauimus quod recens natę, quòd ab iis profectæ qui nostro hoc cœlo & aëre nobiscum fruuntur. Id propter eos delicatulos dico, quibus mirum in modum placent quæ aliquid priscum redolent, ea verò fastidiunt quæ à suis hominibus inuenta fuerunt & excogitata. O imbecillitatem iudicij, ne dicam delicatam malitiam? Quasi obesse debeat nostrorum hominum inuentis, quod nostri sint sęculi, quòd nobiscum vixerint. Et tamen ita fert hominum malignitas, sinistrúmque ingenium. Infœlix, me Hercules, sæculum quod hanc gloriam suis sibíque inuidet? Si eos admiramur authores qui ante nos fuerunt, & eorum imagines studiosè conquirimus, cur honos qui debetur iis qui nobiscum viuunt eandémque ducunt animam, quasi satietate apud nos elanguebit? Id quippe prauum malignúmque est non admirari eos qui admiratione digni sunt, eorúmque industriam ideo minoris facere quod eos videre, alloqui & amplecti licuerit. Et qui stimulus nobis inesse debet ad eos amandum, idem ad contemnendum reliquus esse videtur. At nostris non deest sua quædam vis, non ingenij dotes etiam aliquatenus cum antiquorum laudibus conferendæ. Cæterùm, de hoc nostro labore hoc dicam, si fortè in hominum manus venerit, mihi valdè curę non esse si non omnibus placeat, satis est mihi si bonis & candidis arrideat. Hi enim suo candore quicquid indoctius & pinguius erit, eluent. Et iis omnia mea placuisse putauero, si quędam displicuerint. Vt enim in cœna & opiparè parato conuiuio quidam sunt cibi qui non sunt stomachi quorundam, immò qui ingrati, tota tamen cœna sua laude non caret; ita in libris, licet quędam omnino apta & congrua non sint, & ad cuiusque etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ſtomachum non faciant, non ſunt tamen debita laude priuandi. Totis enim libris ſua quędam gloria decernenda eſt. Diutius cunctatus ſum, nonúmque in annum id quicquid eſt, preßi, tandem de emittendo cogito, ratus cunctationem vitio haud carere. Nam ſi modum excedit, inertię deſidięque, etiam timiditatis nomen meretur. VALE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

APPROBATIO.

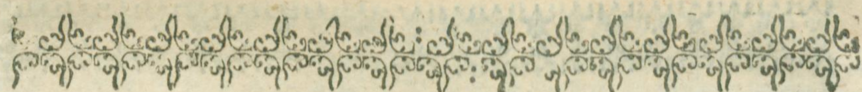
IC Libellus DE CONVVLSIONIBVS, *In quo solennis Quæstio explicatur; Cur sauciatis dextrâ capitis parte Conuulsio sanæ partis contingat* M. GVLIELMI DE BAILLOV Doctoris Medici Parisiensis celeberrimi, Decani & Antiquioris Scholæ Magistri eleganti stylo, & summâ prudentiâ conscriptus, atque à multis iamdudum expetitus prodeat tandem in lucem rei Medicæ splendorem aucturus, & vtilitatem non mediocrem allaturus. Datum Parisiis octauo Kalend. Nouembris. Ann. Dom. 1638.

DE S. IA QVE Decanus.

IOANNES DE BOVRGES,
Doctor Medicus Parisiensis.

IACOBVS CORNVTY,
Doctor Medicus Parisiensis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

BENEVOLO LECTORI,

IACOBVS THEVART,

Doctor Medicus Parisiensis,

S. D.

SI furit in sacram Conuulsio Palladis arcem,
Et quatit incursu cætera membra suo.
BALLONIVS terso docet hanc curare libello,
Nec sinit humanum crescere in exitium.
Docta ergo hæc legito magni monimenta laboris
Et volue assidua, Lector amice, manu.
Palladiæ liber hic vindex si dicitur arcis,
Quid vetat hunc sacrum dicere Palladium?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

In Commendationem

LIBELLI

DE CONVVLSIONIBVS M. GVLIELMI DE BAILLOV,

Medici Parisiensis olim Decani, & antiquioris Scholæ Magistri.

EPIGRAMMA.

DVM grauis excelsum labefactat causa Cerebrum
Haud dubiè, vt fertur, cætera membra dolent.
Franguntur vires animi, paritérque labascunt
Corpora, & ad stygias sæpè feruntur aquas.
BALLONIVS causas dum Spasmi, & signa recludit,
Auxiliis etiam queis medeare docet,
Efficit vt perstet Mens sana in corpore sano,
Optari à Medica quid magis arte potest?

IACOBVS THEVART,
Doctor Medicus Parisiensis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

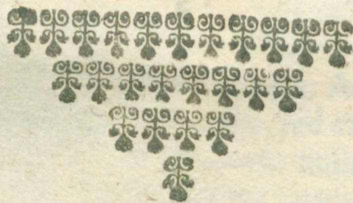

IN EIVSDEM OPERIS COMMENDATIONEM.

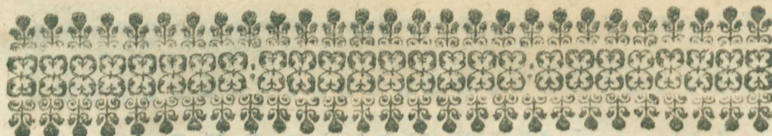
EPIGRAMMA.

Morbus ineſt neruis, Medicis Conuulſio dictus:
Quem Spaſmũ patriâ Græcia voce vocat.
Vis effrena mali, non illo ſæuius vllum
Inſilit, & robur corporis omne quatit.
Non ita te Ixion laſſat rota: non ita torquent
Diſtentum Trochleæ, funiculíque reum
Spaſmus vti, vexans ægrum, vim viribus infert,
Et colluctantem ſternere dirus amat.
Hanc ſolers BALLONE doces depellere peſtem,
Gliſcere & vlteriùs quâ potes arte vetas.
Sic deinceps meliùs Conuulſio dicta feretur,
Conuellet ſtudio, quam Medicina tuo.

ADRIANVS VALESIVS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

In Editum hoc Opus cura

M. IACOBI THEVART,

Doctoris Medici Parisiensis.

EPIGRAMMA.

Miraris quod tot dederit Conuulsio passim
Funera, tot miseris intulerítque necem.
Desine mirari: nondum tua cura TEVARTI,
BALLONII præstans hoc opus ediderat.

IACOBVS CORNVTY,
Doctor Medicus Parisiensis.

GVLIEL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

GVLIELMI BALLONII

MEDICI PARISIENSIS CELEBERRIMI

DE CONVVLSIONIBVS, LIBELLVS.

IN QVO SOLENNIS QVÆSTIO explicatur,

Cur sauciatis dextrâ capitis parte, conuulsio sanæ partis contingat.

CVM ea quæ quæruntur eximia sunt, & cognitione dignissima, in iis ponendum est operæ plurimum, cum iniquum sit vlla inquirendi inueniendîque difficultate deterreri. Nil enim est quod improbus labor non assequatur, & adeptos spes gloriæ solabitur atque deliniet. Ac illa non modò quærenda sunt, sed exquirenda expoliendáque, cum nulla sit tam abstrusa, & à sensibus animísve remota veritas quæ non labore eliciatur, & disputando limetur. Quæ nunc proponitur quæstio, multis negotium dedit, corúmque ingenia exercuit: vt in ea graui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

tractatione quam περὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τρωμάτων Hippocrates excoluit, hic vnus ad disputandum reliquus angulus videatur. Cætera enim eo libro comprænsa, partim experientia, partim ratione, partim editis in id operis commentariis, satis patent & illustrantur. Ad hanc vnam de conuulsione partem omnes aspirarunt, hanc vnam degustarunt, nullus est assecutus. Inutilis fortè videatur hic noster post tot virorum doctorum conatus, labor, sed si cæteris fuit studium & assequendi desiderium, mihi non deerit diligentia. Est enim in quo industriam nostram, quantula eacumque sit, ostentare possim. Si fortè hîc noster labor in quorundam manus inciderit, eos, vt hunc boni consulant rogo. Si non probent omnino, nec eo etiam consilio scripsi vt ab iis probetur, qui in alieno opere nimiùm sunt ingeniosi. Súsque déque ferò, si aliqua probent, omnia non displicuisse gaudebo. Huc candidiores animos appello. Nitar, daturúsque sum operam, & quoquò res vertat, meam de quæstione aperiam sententiam. Candidiores non appello, vt errori meo calculum adiiciant, sed vt post hæc lineamenta & adumbrationem, viuos colores addant & appingant. Adblandiuntur, scio, quidam, videntúrque meo labori subscribere. Tali laudis aucupio non delector, sed blandiantur, dummodò per hoc mendacium nostrum studium commendetur. Non is sum qui tantum mihi tribuam, vt nil limatius, tersius, veraciúsque scribi possit, sed,

Est quadam prodire tenus.

Vltima enim ferè scriptis omnibus deest linea, nedum nostris, quæ nulla re cum cæteris contendunt. Sed iam in quæstionis arcem ingrediamur. Primùm quærendum, an id fiat vt sauciata dextra capitis parte, sinistra morituro conuellatur. Deinde an sit vera conuulsio. Tertiò quando contingat, an solùm morituris, & cum exigua extremáque spe salus pendet. Denique cur fiat. Quod cum confectum erit, habebit tandem animus in quo satiatus conquiescat. Et ea ratio iucunda est, alioquin vix veritas appareret. Eáque partitio plurimùm orationi lucis & gratiæ conferet. Nec solùm efficiet vt clarius sit quod dicetur, sed reficiet quoque legentem certo singularum partium fine, non aliter quàm facientibus iter,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

multùm detrahunt defatigationis notata inſcriptis lapidibus ſpatia. Nam exhauſti laboris noſſe menſuram voluptati eſt, & hortatur ad reliqua fortiùs exequenda, ſcire quantùm itineris ſuperſit.

Ac quod oppoſitæ partis conuulſio accidat, ídque conclamatis deſperatíſque rebus, propter doctiſſimi Hippocratis authoritatem recipitur. Huius verbis etſi demonſtratione non roborantur, tamen fidem derogare nephas eſt. Etſi verò nulla ſupereſſet authoritas, ſenſus ipſe fidem facit. Vbi autem is adeſt, fruſtrà de re dubitatur. Loci autem in quibus Hippocratis latet authoritas tantiſper luſtrandi ſunt, donec ex obſcuritate veritas eruatur. A libro περὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τρωμάτων auſpicandum, quòd illic de læſionibus capitis de inſtituto agatur. Ita Hippocrates; Si cui ex vulneribus capitis moriundum eſt, nec ſeruari is poteſt, his ſignis hoc colligatur. Conuulſio (quæ inter ſymptomata enumeratur) pleroſque inuadit in alia corporis parte. Si in dextra parte fuerit vulnus, ſiniſtra conuelletur, & contrà. Et de Euergetæ filio in capite læſo: *Lib. 7. Epid.* Liuefactis oſſibus ſanies exiit graueolens, vomitus contigit, & ſub finem conuulſiones. Membrana imputris erat. In Græco, καὶ τὰ σπασμώδεα ἐπὶ τῇ τελευτῇ, id eſt, morte inſtante. Τελευτᾶν enim & mori, & deſinere, & τὸ κρίνεσθαι, ex Philoth. ſignificat. Subdit Hippocrates, ita vt alij clangoſam vocem ederent, alij impotentes fierent, & ſi in dextris eſſet vulnus, ſiniſtris conuellerentur. Et hic locus paulò difficilior. Nam à duobus particularibus exemplis ad plures in capite ſauciatos orationem tranſtulit. Et dubitatur an ſit is periodorum ſenſus, & ſi in dextris vulnus eſſet, ἀκρατέες, id eſt, impotentes parte ſiniſtrâ fierent, vel, ſi in dextris eſſet vulnus, ſiniſtra parte conuellerentur. Vterque ſenſus è textu erui & elici poteſt, etſi poſterior cum re propoſita magis cohæret. Eſt & alius apud Hippocr. locus: *5. Epid.* In Omilo famula capite læſa eſt: ei fuit intereundum præ magnitudine τρώματος: Conuulſio manum ſiniſtram inuaſit, nam in dextris magis vlcus habebat. Hinc patet neceſſe eſſe vt alia pars, quàm quæ vulnerata eſt, conuellatur. Sed alia commemoranda hiſtoria: Antonomus ex *Hipp. 5. Epid.* capitis vulnere mortuus eſt. Suturis inflictum erat vulnus ſincipite medio. Non animaduerti; ait Hippocr. eum ſecari

„ oportere. Suturæ me deceperunt. Eleganter Græcè, ἔκλεψαν „ δέ μου τὴν γνώμην αἱ ῥαφαί. Primum ad clauiculam, dein ad la„ tus dolor vehemens. Conuulſio vtramque manum afflixit. „ In medio enim capite ac ſyncipite erat vulnus. Hìc ratio redditur cur ad vtramque manum conuulſio pertinuerit: media enim capitis pars læſa erat, vt æquè & dextras & ſiniſtras conuulſio occuparet: quaſi neceſſe ſit aliam partem ſauciari, aliam conuelli. Deinde ait dolorem & ad clauiculam, & ad latus (ſed vtrum fuerit latus non dixit) perueniſſe. Id quod non contingit citra effuſionem ſeri maligni eò, tranſactis velut cuniculis, permanantis. Vt etiam de Metrophanti filio legere eſt qui cum in capite læſus eſſet circa humerum abſceſſus eſt obortus. *Hippocr. 4. Epid.* Ac quæri poteſt: an quæ cauſa in ſuperiore ægro conuulſionis in manibus fuerit, eadem dolorem in humero excitarit. Accedit quòd phlyctænæ quibus lingua perſperſa eſt, ab eodem ichore principium duxerint, qui ab interiore cerebro malè affecto expreſſus eſt, & tales phlyctenæ mortis prænuntiæ putantur. Niſi dixeris ideò vtramq; manum conuulſam, quod media capitis pars fuerit ſauciata: clauiculam & humerum affici, aut per ſimplicem conſenſum, qui ſine materia fit, aut per communicationem materiæ. Quæque materies tumentem faciem reddit, eadem refuſa ac reiecta deorſum dolores eſt genitura. Itaque vt pars dextra tum conuellitur, cum ſiniſtra ſaucia eſt, ita vtramque manum promiſcuè conuulſio attingit, quia mediam capitis partem vulnus obſedit. Nec eſt credibile iſtam dolentem clauiculam humerúmve analogiam habere cum parte dextra aut ſiniſtra quæ elanguet aut reſoluitur, cum Hippocrates meminerit doloris in clauicula oborti.

Quamquam & obiter quæſtio moueri poteſt, cur ad manus potius conuulſio peruenerit, cum in ſyncipite vulnus fuerit? At nerui qui motum manibus impertiunt hinc non oriuntur, ſed à primis ceruicis ſpondylis. Id ex Galeno cum explicat cur Pythioni tremor à manibus inceperit, cum in primo intercoſtali congeſta eſſet materies lenta & craſſa. Hæc autem ad inferendam ſpirandi difficultatem ſatis non erat, ad tremorem manuum & conuulſiunculam ſuffecit: Cum Py„ thyoni manus tremuerint, ait Galenus; Probabile eſt in

primis thoracis regionibus, vbi continuus est thorax vltimis ceruicis vertebris, humorum copiam extitisse non multam vt dyspnœan excitaret (quanquam & primum μεσοπλεύριον, ad respirationem non valdè confert. Et cum esset vitium in neruorum radicibus qui ad manus perueniunt, & nerui grauarentur, tremor manuum contigit. Nam ex primo mesopleurio & vertebris superpositis nerui musculos manuum mouentes nascuntur. Et de filia Agesij quæ cum esset anhelosa, manum doleret ita Galenus: Docuimus si pectoris partes superiores circa primum & secundum costarum interstitium laborant, consentaneum esse vt manus in istius affectionis consensum adducantur: nerui enim ab istis interstitiis ad manus deriuantur. Itaque credibile istam saniem quæ dolorem in clauiculis & latere peperit, dum τὸ μεσοπλεύριον prolueret, conuulsionis in ipsis manibus causam extitisse. Nam partium vicinitas ad id facit, & quæ sunt vicina quæque propinqua ea primùm ac maximè affici solent. Vnde Hippocr. animaduertit in pleuritide partium thoracis superiorum, grauitatis sensum oboriri circa brachium ad musculum qui vulgò scalenus vocatur, distendi enim aiunt istum musculum ob plethoram venæ illac transeuntis, & item in clauiculis dolorem. Nec enim abs re est assignata hæc distinctio. Dolor enim ob tensionem fit κατὰ τὴν συμπάθειαν, quia partes iis continuæ quæ inflammantur, citra sanguinis redundantiam tenduntur. Sed id ob membranarum naturam & continuitatem fieri solet. Vnde multi decipiuntur qui ideò à defluxione à capite pleuritin oboriri putant quòd ad iugulum & vicinas partes dolor pertingat. Id enim non contingit ob humoris affluxum, sed propter sympathiam. Grauitas verò circa brachium sentitur, quia illuc sanguis & repat, & ibi coaceruetur. Grauitatis sensus plenitudinis est signum: Et si humoris copia tensionem facit, tensio verò dolorem. Vt nil interesse videatur, siue sit tensio, siue grauitas, cum dolorifica sit tensio. Aliter tamen res habet. Aliud enim tensio ob cumulum & congestionem in parte ipsa, aliud tensio per sympathiam in partibus præsertim membranosis. Quamquam in pleuritide est & collectio systrophéque in parte ipsa, & tensio per sympathian partium vicinarum. Sed hęc obiter dicta sint: licet ab instituto paulò alieniora, tamen ex iis quædam elicientur quæ ad rem

Galenus Com. ad sect. 1. lib. 3. Epid.

Galen. Comm. ad part. 4. sect. 4. 6. Epid.

Hipp. 2. acut.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

multùm pertinebunt.

Ac iam confectum esse puto authoritate Hippocratis in lethalibus capitis vulneribus partis aduersæ conuulsionem contingere. Nec refert scire à quo vulnere, & qua in parte inflicto, seu neruus incidatur, siue cranium solum, siue os scindatur aut effringatur, hoc formidandum symptoma eueniat. Omne enim capitis vulnus lethale, & à quo mors necessariò consequitur, eam conuulsionem inducere potest. Non quod omnes eo modo conuellantur necessariò, sed id vt plurimùm euenire testatur experientia. Et cum meminimus lethalis vulneris, id audiendum vel per se, vel κατὰ τὸ συμβεβηκός. Est enim vbi vulnera quędam sanabilia putantur, quæ ex euentu lethalia sunt: Est vbi quædam toto genere sunt eiusmodi.

Locus postulat vt quæramus an verè sit conuulsio, an tantùm σπασμῶδές τι. Singultus conuulsionem quidem refert, conuulsio tamen verè non existit. In suris tibiarum dolor sæpè excitatur, hic à flatu excitatur, & σπασμὸς φυσώδης dicitur, & συνολκή, conuulsio tamen propriè non vocatur. Et hystericis αἱ συνολκαὶ σπασμώδεες sæpè contingunt, quæ tamen in veram conuulsionum familiam recipiendæ non sunt, nec enim σπασμοὶ vocari debent. Vnde Hippocrates cum affectionem aliquam verè conuulsionem esse non putat, non σπασμὸν, sed σπασμῶδές τι vocare solet: & ita à vera conuulsionis essentia rem separat & distinguit. Et quodam loco; Singultus, ait, est tanquam διάθεσις σπασμώδης τοῦ στόματος τῆς γαστρός. Vbi notanda est loquendi formula. Et aliàs affectum conuulsiuum vocat qui ante mortem necessariò conuulsionis affert periculum. In Prorrhetico autem vocat τὰ πάθη σπασμώδεα, in quibus in principio, aut non multò post quàm fieri cœperint connulsiones perseuerant ex repletione ortum habentes. Quæ enim ab initio præhendunt, à repletione magis oriuntur. Quòd diligenter animaduertendum est. Quod autem ea musculorum retractio versus suum principium, in eos sæpè incidens qui vi τῶν τρωμάτων interituri sunt, verè sit conuulsio, ex ipsa definitione intelligi potest. Sed huius partes omnes hoc loco expendere, non est nostri otij Cæterùm hanc affectionem Hippocrates σπασμὸν non vocasset, nisi vera conuulsio foret. Aliis enim locis cum conuulsionem impropriam significat, ita loquitur, σπασμός τις. vel

Fernel. in Pathologia.

Galenus Comm. in Prorr.

Com. ad part. 23. sectio. 1. lib. 1. Prorrh.

σπασμώδεα πάθη. vel συνολκαὶ σπασμώδεες. Omitto hîc τὰ σπάσματα, quæ vicinitate nominis σπασμόν τινα ſignificare videbuntur. At hoc nomine diuulſiones aut neruoſarum propaginum, aut membranarum includuntur, nec nomine τȣ̃ σπασμȣ̃ continentur.

Nec abs re dubitatur an ſit propriè conuulſio an non. Fruſtrà enim quæreretur cur reſolutâ parte vna conuellatur altera, ſi non eſſet conuulſio. Atque ita primò in verbo laborandum fuit : nec abs re id inter primarios Medicos controuertitur. Alij enim credunt eam retractionem oppoſiti muſculi, partis aduerſæ oppoſitæque muſculo aut præciſo, aut reſoluto, verè conuulſionem eſſe, ſed id fieri ex euentu : vt pars quidem conuellatur, ſed veram conuulſionis cauſam in ſe non contineat. Nam cum conuulſio aut inanitionem, aut repletionem authorem ſuum agnoſcat, ſi pars propriè conuellitur, cauſarum alteram præſentem habeat neceſſe eſt. Sed paralyſis partis oppoſitæ, conuellendi ex euentu alteri parti occaſio exiſtit. Id autem ſolenni axiomate corroboratur. Quoties in diuerſis partibus muſculi congeneres pares virtute exiſtunt, reſolutio vnius conuulſionem alterius afferre ſolet. Alij id non conuulſionem propriam, ſed retractionem reuulſionémque quandam, aut rigorem potiùs crediderunt. Quorum opinionem vt nimis ſupinam facilè Hippocr. authoritas labefactabit. Nec credibile eſſet tot locis Hippocratem verborum proprietati ſtudentem nomine τȣ̃ σπασμȣ̃ in vulneribus capitis vſum fuiſſe, ſi aut rigor tantùm, aut reuulſio, aut ſimile quid fuiſſet, non autem conuulſio. Et verborum Hippocratis proprietas eſt potiùs amplectenda, quàm quorundam Latinorum non ſatis plauſibilis diligentia. Licet Tetanum rigorem Celſus verborum lenocinio verterit, non deſinit tamen Tetanus verè eſſe conuulſio. Species enim veræ Conuulſionis putatur. Et quod de Tetano dicitur, idem de ea conuulſione dici poteſt, quæ ſequitur alterius partis reſolutionem. Quia enim parte altera reſoluta, ſana pars ſeſe contrahit, eam verè conuelli negant. Aliquando enim ea pars contracta velut immota manet : Omnis autem conuulſionis eſſentia in motu conſiſtit. Si motus deeſt, vera quoque conuulſionis deeſt eſſentia. Atque hoc ſe præſidio ſatis tutos putant. Quod ſi verum eſt, nec Tetanus, nec ἐμπροσ-

ϑότονος, nec ὀπισθότονος verè conuulſio eſt, nec ea retractio quæ paralyſin alterius partis ſequitur quia immota manet, nec ea conuulſio quæ inciſo oppoſitæ partis muſculo incidit. Sed admittamus in Tetano totum velut rigere corpus & immotum manere, item præciſo muſculo oppoſitæ partis partem alteram retrahi deinde quieſcere, tamen in morituris à vulnere capitis pars quæ conuellitur non ita immota manet: ſed aliàs contrahitur, diſtenditur, riget, aliàs ſubſultat & conuulſoriè mouetur: tandémque appetente morte tota immobilis riget. Idem & oculis, & palpebris, & aurium fibris contingit. Conuulſio enim in eas partes incidit, & tamen eſt potius quædam τάσις, quàm κίνησις: vt potius conuulſio conſiſtere videatur (quod doctrinæ gratiâ dictum velim) ἐν τῇ τάσει, quàm ἐν τῇ κινήσει. Id quod etiam Galen. abundè explicauit. Dum enim exponit quid ſit ὄμμα πεπηγὸς Hippoc. ita ait; Fixus concretúſque fit oculus ob mouentium ocu-
„ los muſculorum imbecillitatem (legendum eſt, immobi-
„ litatem cum Chalcographus ſimilitudine vocum dece-
Comm. ad part. ſectio. 2. lib. 1. Prorrh. ptus fuerit) immobilitas autem propter omnium oculi muſculorum vel reſolutionem, vel æquam, & quæ in neutram partem vergat, tenſionem fieri ſolet, vel ob exactam mouentis muſculos potentiæ imbecillitatem. Hîc vides immobiles
„ fieri oculos διὰ τ̃ τάσιν ἰσόῤῥοπον; hoc autem ad conuulſionem refertur, & tamen immobilitas & rigor quidam eſt. Et in Prognoſt. cum agitur de aurium fibris quæ præ ſiccitate inuertuntur, ita Gal. Ab inanitione & ſiccitate aurium fibræ
„ inuertuntur, extenuantur, ſiccantur, & ſic retrorſum ten-
„ duntur verſus originem muſculorum ſenſum illis præbentium.
„ Etenim corrigiis exſiccatis conuelli proprium eſt. Tenſio itaque fit & conuulſio: id autem abſque motu non eſt. Motus autem eſt quia à termino à quo ad terminum ad quem fit mutatio. Et licet pars poſtea rigeat in eodémque ſtatu maneat, non deſinit tamen conuelli, vt non ſit ampliùs ἐν τῷ γίγνεσθαι, ſed ἐν τῷ κινέεσθαι. Facilè autem ſiccatis muſculis & neruis contingere ſolet. Accedit ad ſuperiora de conuulſione palpebrarum notandus locus. Cum palpebra peruertitur, aut diſtrahitur, aut contrahitur (ſignificantiùs Græcè,
„ τὸ βλέφαρον καμπύλον, ῥιγνὸν, ζυνεσταλμένον) id aut propter ten-
„ ſionem conuulſificam, aut ob reſolutionem in altero ex muſ-
culis

culis oculos claudentibus fieri ſolet. Et Galen. ſemper vſurpat τῆς τάσεως nomen, cum dicit διὰ τὴν τάσιν σπασμώδεα, fieri iſtam συστροφὴν, vel συστολὴν: quanquam συστέλλεσθαι καὶ συστρέφεσθαι idem. Et iſte neotericus qui magnum quid ſe effinxiſſe putat cum ait preciſo muſculo oppoſito, aut paralyſi partis oppoſitæ non contingere veram conuulſionem, ſed quandam potiùs retractionem & rigorem, cum pars quæ retrahitur, & ſana ſit, & immobilis maneat, hallucinari nobis videtur. Hippocr. enim & Galen. indifferenter vtuntur vocibus, ἀπεστραμμένον, συνεσταλμένον, καμπύλον ἢ ῥιγνόν. Vt diſtorſio, retractio, peruerſio, tenſio conuulſifica, nomine conuulſionis includantur præſertim ſi motus inuoluntarius præceſſerit. Non quòd per ſe ἀποστροφὴ, ἢ καμπυλότης, aut συστολὴ ſit σπασμὸς, ſed quia illa quæ conuelluntur καμπύλονται, συστρέφονται, καὶ συστέλλονται. Nec ita Neotericus in vocibus ludere debuit vt nomen conuulſionis in præciſione muſculi oppoſiti, aut vulnere capitis obrueret & obſcuraret. Vnum obiter monere oportet. Diximus antè peruerſionem palpebræ contingere ſolere, tum ob conuulſificam tenſionem, tum ob reſolutionem quæ contingit vni muſculorum oculos claudentium. Hoc multis mirum videtur quibus eſt potiùs credibile iſtam contorſionem à tenſione conuulſifica eſſe, quàm à reſolutione muſculi. Sed quæſtionis huius ſolutio ab interprete τῶν προγνωστικῶν repetenda.

Ac iam an non verè conuulſio eſſe poſſit, vti eſt viſum iſti neoterico, aperiundum eſt; verè, inquam, conuulſio niſi manifeſtus ſit motus. Definitur enim motus ἀπροαίρετος muſculorum verſus ſuum principium. Ac arguit Fallopium & eos qui reſoluta parte vna alteram propriè conuelli putant, quod conuulſiones quaſdam immobiles comminiſci videantur. Ac primùm ex Celſo citat aliud eſſe rigorem, aliud diſtenſionem neruorum: Vt in Epilepſia & tortura oris verè ſit conuulſio & diſtentio nerui, in Tetano autem & aliis duabus ſpeciebus non ſit verè σπασμός: vt Tetanus & aliæ duæ ſpecies ad rigorem, non ad conuulſionem reuocentur. Indéque id conſequi putant quòd non ſit motus. Quòd ſi motus deſit in ea contractione quæ accidit ex vulnere capitis interituris, aut in ea quæ ex præciſione muſculi euenit, deſinit quoque vera eſſe conuulſio. Præterea argumentum nectit ex etymo ipſo. Te-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

tanus enim ἀπὸ τοῦ τόνου deriuatur, τόνος ἀπὸ τοῦ τείνεσθαι: at τὸ τείνεσθαι καὶ σπᾶσθαι longè diſcrepant: Tetanus itaque propriè conuulſio non eſt. Et concludit ἐν τῷ σπασμῷ motum eſſe, ἐν τῷ τόνῳ ἀκινησίαν. Sic motus de eſſentia conuulſionis exiſtit. Et τὸ σπᾶσθαι, abſque motu non eſt: τὸ δὲ τεινόμενον con-
2. Epid. trà: vbi itaque immobilitas eſt, ibi abeſt conuulſio. Contrà licet obiicere illud Hippocratis: Ille enim eam inter paralyſin & conuulſionem ſtatuit differentiam, vt conuulſio ἐν τῇ τάσει exiſtat, & paralyſis ἐν τῇ λύσει. Cum auis præpetibus alis
Galenus cap. 4. lib. de rig. & palpit. in aëre ſubnixa volat, dicitur eſſe ἐν τῇ τάσει. Galen. autem lib. de motu muſculorum hoc proprio nomine vocat τόνον, & κίνησιν τονικὴν eiuſmodi actionem. Contentio enim æqualis eſt facultate animali vegeta ac erecta: ſed cum telo icta præceps deuolat, ἐν τῇ λύσει eſſe dicitur. Facultatum enim eſt obitus & ruina. Illáque contentio naturalis penitùs ſublata eſt. Item cùm ægri decumbentes rectam figuram retinent, facultatis integræ ſignum id exiſtit, cum verò ad pedes deuoluuntur
1. Progn. ac proiiciuntur, non iam ampliùs actio eſt, ſed morboſa affectio, inclinante ac occumbente facultate. Vnde iſta ἔρριψις καὶ τῶν ἄρθρων ἀνάκλασις, καὶ τὰ σκέλεα διακεχαμμένα, καὶ διαπεπλεγμένα, aut interitum, aut magnam perniciem præſagio quodam indicant. Tollitur enim καὶ τόνος καὶ τάσις partium, & λύσις καὶ θάνατος ſuccedit. Iſta autem τάσις, quæ ἀπὸ τοῦ τείνεσθαι, deriuatur aliquando naturalis eſt, aliquando contra naturam, vt ἐν κινήσει τονικῇ, vt in conuulſione, nec deſinit motus aliquis eſſe ſed ſubobſcurus. Inflexio autem corporis duplex eſt, vna mala & ſummæ infirmitatis ſignum, neſciente ægro qua figura ſeſe componat. Vnde & ἔρριψις καὶ τὸ διαπλεγμένον κακόν. Alia eſt inflexio roboris naturæ index per contentionem quandam muſculorum. Et ea bona eſt, immò facit ventriculos quoſdam excretioni ventorum & excrementorum idoneos. Ideò Ariſtoteles dicebat meliùs eſſe cubare inflexo corpore quam intento. Inflexo corpore, locus datur flatibus. Extento nulla cauerna eiuſmodi poteſt adigi. Locum enim omnia viſcera complent inflexo laxantur & ſinuantur. Locus
Ad aph. 2. lib. 5. hîc præclarus probl. 3. lib. 6. Probl. Ariſt. Et apud Gal. ἐκτείνεσθαι conuelli propriè ſignificat. Id non animaduertit neotericus qui ἐν τετάνῳ καὶ ὀπισθοτόνῳ, negat motum eſſe, ſed tantùm τόνον καὶ τάσιν τινα, ideóque motum abeſſe, & ſic conuul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ſionem nullam eſſe. Vt antè docuimus ἐν τόνῳ καὶ τάσει, motum eſſe obſcurum, & quaſi implicitum. Quid reſpondeat Hippocrati qui ita de Epilepſia ait, venas internas ſecato dum magnus morbus in tenſione eſt, Græcè ἐν τῇ τάσει. Verè autem intelligit de paroxyſmo Epileptico in quo aliàs motus eſt obſcurus, aliàs manifeſtus, & τάσις quædam eſt: in Tetano non eſt manifeſtus. Non video cur Celſus Tetanum, & aliàs ſpecies nomine rigoris expreſſerit. Niſi fortè à quodam accidenti, nempe à rigiditate quadam partium, maluerit per rigorem quàm per conuulſionem exprimere: Ac ſi ea formula loquendi eſſet plauſibilior, & ad ſenſum potiùs accommodata. Ita autem loquitur, frigidus modò conuulſionem, modò rigorem infert, illud σπασμὸς, hoc autem τέτανος dicitur. At hîc potius verborum quodam lenocinio & aucupio laborat. Cæterùm in Tetano motus eſt & is obſcurus, ſed perpetuus motus eſt cum contentione quadam, vnde incredibilis dolor eſt. In aliis conuulſionibus diſtentio fit, & ſuccuſſus, ſed etiam excuſſio, & motus eſt manifeſtus. Et Tetanus definitur conuulſio perpetua totius corporis rigidi, & in neutram partem inclinantis. Fit enim contractis ad ſuum principium muſculis, & in ea contractione manentibus. Nec quæ conuelluntur partes moueri videntur, quòd æqualiter antè & retrò tendantur. Tenſio autem hæc non fit citra motum non tam ſenſu quàm ratione depræhendendum. Et eò crudelior hæc conuulſio, quòd perſeuerat, breuique hominem conſumit, vt quæ in numerum acutiſſimorum morborum referatur. Et quia conuulſio non intermittit, acceſſionibúſque non eſt diſtincta, ideò manifeſtus non eſt motus. Quòd autem in ea contentione motus ſit aliquis cum naturæ conatu, inde patet, quia partes breuiores fiunt & contractiores: Inſtante autem morte λύονται, ſoluuntur & μαλθακῶς laxantur. Huc autem afferre licebit exemplum de ſpeciebus articulationis. Διάρθρωσις καὶ Συνάρθρωσις, ex eo differunt quod in illa ſit motus manifeſtus, in hac nullus, aut ſuboſcurus addit Gal. lib. περὶ ἄρθρων: tamen ἀρθρωδία ſpecies ad διάρθρωσιν refertur, quamuis in multis partibus quæ διὰ τῆς ἀρθρωδίας articulantur, aut nullus, aut admodum obſcurus ſit motus. Id in connexione coſtarum cum vertebris, radij cum carpo, & aſtragali cum oſſe ſcaphoïde cernere eſt. Sic non eſt exactè motus quærendus, nec

Epid. ſect. 5. lib. 2.

Hippocr. σπασμὸν ἀπὸ τετάνου diſtinxit A b 17. & 20. lib. 5. & Apho. 5. lib. 4.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

in ſpeciebus articulationum in quibus motus eſſe debet, nec in conuulſionibus, quamuis per motum ἀπροαίρετον definiantur. Et cum Hippocrates in vlceribus tibiarum nec ambulandum, nec ſedendum putat, etiam in ſeſſione ipſa motus eſt aliquis. In Tetano motus eſt tonicus, ἀπὸ τῆς τάσεως nomen habens, & ἀπὸ τοῦ τόνου. Tonus autem, ait Aretæus, & τῶν νεύρων, & τῆς ἐντάσεως nomen eſt, id eſt, & neruum, & nerui contentionem ſignificat. Eſt autem hac in parte potiùs Galenus ſequendus. Ita enim de motu tonico ſcripſit. Qua-
" tuor differentiæ motuum in muſculis reperiuntur. Nam aut
" contrahuntur, aut extenduntur, aut transferuntur, aut tenſi
" manent. Tetanus autem fit dum inuitæ partes in contraria
" ab oppoſitis muſculis retrahuntur. Conſtat autem ἐκ τοῦ
" ὀπισθοτόνου καὶ ἐμπροσθοτόνου. Vt ridendus ſit qui ἐν τῷ τόνῳ, motum eſſe negat, vt cum brachium tenſum manet omnibus muſculis pariter contendentibus. Et τῷ τόνῳ τὴν ἀκινησίαν, attribuere plenum eſt ignorantiæ, ac ſi motus tonicus motus non ſit. Immò maior eſt actio & contentio muſculorum quam ſi reflecteretur vel inflecteretur. Galen. autem doctrinæ gratia motum tonicum promiſcuum quid putat ex motu & immobilitate. Tandem ita conficiunda eſt tota res. Cum membrum contortum apparuerit, perinde ac ſi in naturali ſitu foret, rigidum tamen manet, nec ab eo ſitu dimouetur, conuulſio eſt muſculi qui ad proprium principium contractus partem ſimul cui inferitur adducit immobilémque reddit. Ea tamen cautio eſt adhibenda, dummodo id non fiat vitio peculiari articuli. Callus enim in articulo enatus, aut humor prohibere poteſt liberam in iuncturis motionem, quod contingit cum luxatio in particula non rectè curata fuerit. Id quod ἐν τῇ ἀγκυλώσει cernere eſt, contorta quidem pars eſt, & manet in eo ſtatu vnde non dimouetur, conuulſio tamen non exiſtit. At quòd partes contrahantur intorqueantúrque τὸν τρόπον σπασμώδη, licet motus euidens non ſit, & tamen conuulſio ſit, ſatis ex ſuperioribus apparebit.

Galen. cap. 2. lib. de Sympto. cauſis.

Galenus loco ſuperiore.

Reliquum eſt vt quæramus cur conuulſio partem ſanam in iis qui à capitis vulnere interituri ſunt, occupet, & an ſolis morituris id contingat. Poſterioris partis aſſertor videtur eſſe
" Hippoc. Si cui, ait, è vulnere capitis moriendi neceſſitas
" imponitur, nec ſeruari potis eſt, his ſignis ita colligendum, &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Tunc meminit iſtius conuulſionis. Sic illa conuulſio deſperatis profligatíſque omnibus hominem adoritur ſauciatum eúmque conſumit: nec aliàs incidit, niſi cum reſoluta parte vna, extremo ipſo ſpiritu ac conatu natura ſuccumbere parata eſt.

Ac vt res eodem filo faciliùs explicetur in cauſas conuulſionis inquirendum eſt, an inanitio & repletio duæ ſolæ ſint cauſæ, an conuulſio ex accidenti fiat eáque ad alterutram cauſarum referenda ſit, an vera ſit, parſque quæ afflictis ita rebus laborat, conuellendi cauſam in ſe contineat. An verò ea conuulſio extremi tantùm conatus naturæ ſit conſequens, an à morbo fiat, an à natura, an ab vtroque. Num repletio, num inanitio eam afferat, an ſit quid tertium. Et in eo difficultatis nodus conſiſtit. Quòd autem ad conuulſionis cauſas pertinet, ſi quis præter inanitionem ac repletionem cauſam aliam ſtatuerit, paulò fortaſſis alienior videatur. Tamen Galenus cum de ſingultu agit, tertiam cauſam commentus eſt, cum tamen ſingultus conuulſionis rationem induat. Et vt concedam verè conuulſionem non eſſe, quod ad cauſam attinet, idem eſt iudicium. Et Galen ex Hippoc. animaduertit ſingultum eo modo quo & vera conuulſio oriri creditur, à repletione & inanitione principium cauſámque ducere. *Com. ad Aphor. 13. li. 6.* Vulgò tamen inter conuulſionem & ſingultum differentia ſtatuitur, quamuis aliquid affine habere videantur. Eóque primùm à conuulſione ſingultum ſecernunt, quòd hic ſit motus quidam conflatus ex laxitate quadam & contractione. Primùm enim laxat ſe ventriculus cibóſque ea ratione deſerit, nec naturaliter complectitur, deinde collectis veluti viribus ſeipſum aſtringit, magnáque totius ſui corporis compreſſione ſingultum edit. Et Galenus dum agit de ſubuerſione ventriculi docet laxitatem à copia contingere, & à nimia humidite. *Cap. 3. li. κτ' τόπους.* " Irriguus enim ventriculus per nimiam humectationem " eodem modo laxatur quo & neruorum ligamenta. Vnde ventriculi contingit affectio quæ ὑπτιασμὸς & ἀνατροπὴ vocatur. Quanquam ἀνατροπὴ, & nauſeabundam ventriculi affectionem ſignificat, & appetitus abolitionem Donati opinione, vt idem omnino non ſit quod ὑπτιασμός. *Cap 67. Patholo.* Latinè ſupinitas ventriculi redditur & ſubuerſio. Quanquam nomen ὑπτιασμοῦ in ea ſignificatione non legitur apud Hippocr. ſed aliter

Hippocr. lib. 2. de fra-ctur.

libro de fracturis. Significat enim χρονίαν μορίου τινος ἐπίκλισιν, cum diu pars veluti ſupîna iacuit. Si itaque ventriculus primùm laxatur atque diſſoluitur, ſed deinde ſeipſum colligens conſtrinxit, duplex omninò motus eſſe videbitur: ideóque verè conuulſio non eſt. Niſi quis dicat diſtentionem neruorum, quæ Græcis σπασμὸς dicitur) & contractionem & extentionem ſignificare. Niſi enim diſtentionis nomen contractionem aliquam ſignificaret, fruſtrà nomen σπασμὸς Latinè diſtentio redderetur. At longè aliter res habet. Nam cùm ventriculus nimia humiditate irriguus laxatur, non conuellitur. Sed cum moleſta eſt materia, qualitate potiùs quàm quantitate infeſtans, tum ſeſe colligens, dum excutere rem moleſtam conatur, ſingultiendi occaſionem affert. Audiatur Galenus tres ſingultus cauſas pluréſve aſſignans, & duas tantùm veræ conuulſionis. Ego in conuulſione tertiam cauſam
„ præter inanitionem & repletionem nondum reperi: ſingultum
„ verò ſine hís fieri video, acribus humoribus, aut ſeroſis, aut
„ medicamentis ſtomachum mordentibus, quibus reiectis ceſſat
„ ſingultus. Et cibo mordacem qualitatem nacto ſingultus con-
„ tingit. Et aliis locis: Singultus eſt conuulſiua oris ventriculi affectio, quod os vel humorum copia grauatur, vel mordetur, vel propter frigiditatem contriſtatur. Alij ex rigore oris

Comm. ad part. 23. li. 1. Prorrh.

„ ventriculi ſingultiunt. Et pueri ſingultiunt tum ob corruptio-
„ nem alimenti in ventriculo, tum ob partis frigiditatem. In quo Galenus bifariam decipi videtur. Seroſus humor, aut piper in ventriculo diſſolutum, aut corruptio alimenti ad repletionem referuntur. Sic fruſtrà tertiam illam ſingultus cauſam confinxit. Denique, ſi tertia hęc ſtatuitur ſingultus cauſa, eodem modo & tertia veræ conuulſionis cauſa poni ſtatuíque poteſt. Nam aura tetra infernè elata feriens cerebrum & conuellendi occaſionem afferens, nec ad repletionem, nec ad inanitionem referetur. Item ſi ex frigore conuulſio contingit, quo modo ex rigore & frigore oris ventriculi ſingultus oritur, an ad repletionem, an ad inanitionem reuocabilis eſt? Si quędam tertia cauſa hæc conſtituitur, à ſeipſo Galenus diſſidebit. Huius hæc verba ſunt: Quòd verò ex plenitudine iugiter (ζυνεχῶς Græcè, an benè reddatur Latinè, videatur) ſingultus fiat indicant pueri crebrò, cum ſunt repleti,

Com. ad Aph. 13. lib. 6.

„ ſingultientes. Rigor autem & frigiditas omnis cum neruoſa

corpora difficilia ad difflandum reddant, causa sunt vt repleantur, atque ideo in ipsis singultiunt, hic textus bifariam contra Galen. facit. Nam & exemplo puerorum docet à repletione singultum esse: Tamen paulò antè adducit idem de pueris exemplum vt tertiam aliam causam à repletione, & ab inanitione astruat. Secundò, dum frigus & rigorem, Grȩcè τὸ κρύος, quod potiùs rigens frigus aut crudorem interpretamur, tanquam tertiam conuulsionis causam necnon & singultus constituit, vt nec nomine repletionis nec inanitionis comprȩhendat, aliter longè hoc in loco sentit. Nam ad repletionem refert frigus istud. Replet enim ex euentu dum spiramenta cutis stringit. At hæ opiniones longè sunt dissentaneæ. At tantum virum, quantum Galenum agnoscimus inconstantiæ insimulare nefas puto. Et fortè in aliis locis paulò largiùs, in aliis paulò strictiùs de conuulsione & singultu disputare voluit. Nam dum omnis & conuulsionis & singultus causam ad repletionem & inanitionem referimus, nimis fortassis generaliter pronuntiamus. Hoc autem sæpè erroris occasionem in medendo prȩtexuit. Vbi enim Medicus putat ab inanitione affectum non oriri (non enim sȩpè & conuulsio, & singultus ab inanitione est, quamquam fieri non negamus) statim ad repletionem tollendam se conuertit. Vnde vt euacuationem moliatur, nullum non medicamenti genus experitur. Indéque ægris periculum non raro intentatur. Vna enim cum humoribus quos frustrà medicamentum exagitat (vt potè qui morbi causæ non sint) anima ipsa euolat. Vt cum singultus à pressu costarum, à maligna aura, à perfrigeratione, à prolapsu intestini oritur, is ab inanitione quidem non est, an à repletione? Si repletio, quænam? Et quod remedium adhibendum? Itaque prudenter Galenus præter inanitionem & repletionem, nouam quandam singultiendi causam comminiscitur, quam vtinam & ad conuulsionem quoque retulisset. Sic Medici falsa repletionis opinione dicti, tot euacuantia remedia non excogitarent. Hinc nil nisi vexatio, & medentium magna sequitur calumnia. Et hæc fortè causa est quæ induxerit Galenum vt tertiam istam causam adumbraret. Gorræus in Definitionibus Medicis, & Hollerius eam partem attigerunt, & rationes explicarunt quibus se eam Galeni opinionem tueri posse putarent. Hanc au-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

tem quæstionem Doctiss. Scaliger Comm. in lib. decimum Aristotel. de Histor. Animalium nuper in lucem editum, explicauit. Quis negabit humorem nullo modo auctum acrem aut acidum euadere, & neruos pungere, vnde conuulsio? Et Auicennas à caliditate sine materia conuulsionem nasci putat, vt non repletio, non inanitio causa sit. Nisi fortè dicat quis, fieri posse, vt is humor qui non nimius, sed cæteris æqualis habeatur: dicatur ideò abundare quod ad naturæ functiones aut pristinam concretionem inutilis sit. Et ad eandem Cæsaris sententiam accedit quod ait Gal. Com. ad Aphor. 57. lib. 5. ob cachexiam totum corpus aggrauatur sanguine, licet modum naturæ conuenientem sua multitudine non excesserit. Certum etiam est Auicennam statuisse conuulsionis epilepticæ speciem quam vocat non proportionatam ad materiam. Et ea est quæ κατὰ συμπάθειαν fit, qualitate mordaci quæ rara est: & eius Galen. meminit in locis affectis in hist. Grammatici, quæ verò ab inanitione aut repletione est ea est καθ' ἰδιοπάθειαν, quamquam κατὰ τόπους priorem illam quodammodo ad repletionem referat. Quod quoniam quæstione dignum reperimus, ab eo non fuit abstinendum.

Paulò plenioribus velis soluimus, sed remigrandum est, cum superiùs constituerimus explicare cur morituro ex vulnere capitis pars sana conuulsione tentetur. Nam conuulsionis causas generaliùs explicare expediréque oportuit, vt ad eas ea conuulsio reuocetur quæ vulneris occasione contingit. Quod dum fieret noua quędam difficultas oblata est. Nam cùm idem fortè de singultu iudicium foret, est enim singultus σπασμός τις, æquum visum non est duas conuulsionis causas, ipsius autem singultus tres assignare. In quo fortè constans in Galeno opinio desiderari potuit. Vacillat enim dum modò frigus tanquam quid tertium constituit, modò qualitatem ex cruditate resultantem. Sic nodus iste dissoluendus fuit, alioqui vix ea difficultas explicari potuisset. At iis difficultatibus deuoratis liberiùs excurrere licuit. Quanquam quod nunc proponitur, difficillimum est ad explicandum. Pauci enim, quos modo sciam, in ea parte elaborarunt.

Potissima quęstio est quæ nostra ingenia exercere debet, cur sana pars conuellatur, & ægra resoluatur. Cur enim pars

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ægra non conuellitur potiùs, deinde reſoluitur & elanguet? Ac primùm noſſe oportet, cum noſtrum corpus geminum ſit, dextra dextris magis conſentire, & ſiniſtris ſiniſtra. Vnde illa εὐθυωρία, & τὸ κατ' ἴξιν, toties ab Hippocrate celebratum. Tamen non deſinit magnus eſſe conſenſus dextrarum partium cum ſiniſtris, & contrà. Porrò cum fiat conſenſus vaſorum communione, operis ſocietate, & generis ſimilitudine, cúmque ea quę vicina ſunt quæque propinqua primùm ac maximè affici ſoleant, non parui refert ſcire quî reſoluta parte ſiniſtrâ, dextrà conuellatur, verſúſque ſuum principium retrahatur. Ac poſuimus antè duplicem eſſe conſenſum, vnum abſolutum, alterum ſecundum quid, vt recentiores loquuntur. Abſolutus dicitur cum (exempli gratiâ proponatur dolor capitis) ad cerebrum ipſum nil pertinet corporeum à parte communicante præter læſionem ipſam, id eſt, non tam fit per communicationem materiæ, quam affectionis & doloris participationem. Ob generis enim ſimilitudinem læſo neruo in parte aliqua, cerebrum, aut muſculus temporalis abſoluto conſenſu fit doloris conſors, conſentiens & particeps: Contrà, ſi dolor communicatur per materiam aliquam ſummiſſam tranſlatámve, ſeu ſit ichor, ſeu exhalatio, ſeu ſpiritus, communicatio non abſoluta vocari ſolet. Maximè verò per ſpiritus ipſos affectum communicari arbitrantur. Quæ opinio maximè placuit Herodoto qui nullam ſectam ſequi viſus eſt magis, quàm eorum qui ſpiritibus omnia tribuerunt, Græci πνευματικοὺς vocant. Arculanus ex Auicenna exempla proponit conſenſus abſoluti, dolorem capitis ex conuulſione, ex dolore iuncturarum & punctura nerui. In iis enim negant quippiam corporeum & materiale ad caput rapi, vt non vapor, non ſpiritus eò aſcendat, ſed aut qualitas manifeſta, aut occulta, vt vis venenata. Quanquam, quî qualitas ſine materia deferri poſſit? Alia eſt quorundam ratio ab Arculano adducta quæ plus habet genij quàm ingenij, plus acuminis quàm ſolidæ veritatis. Si licuerit, ea ratio à nobis exponetur. Inter exempla abſolutæ communionis, poſſumus & alia multa enumerare. Hæc paulò plenius explicantur, quòd ex iis rationum momenta ad inſtitutum pertinentia exquirantur. Inter exempla hæc erunt. Cum quis frigus aliquod non mediocre in pedibus ſenſit, ſeu nudus in

Hippocr. lib. de humoribus.

Arculanus cap. de cauſis Cephal.

Galenus cap. 27. lib. 1. de Simpl.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

frigido solio inambulet, si non longè post coryzam patiatur, aut lachrymantes oculos habeat, nunquid id per consensum fieri dicetur? An communicatio fit materiei? Nequaquam. Item cum precise cerebro biliosa vomitio superuenit, nunquid communicatio est materiei? Nequaquam. Sed similitudo generis, & neruorum compassio ad id plurimùm facit. Os enim ventriculi insignibus neruis insignitum cum cerebro patitur affinitatémque habet. Nec interest, an dicamus cerebro læso præcisóque, aut eius membranis vulneratis tumultum istum in ventriculo excitari. Vtrisque enim læsis vomitio superuenit biliosa vt Galenus docet. Quanquam Erasistrati sequaces in alia fuerunt opinione. Negarunt enim eam vomendi necessitatem induci posse affecto ore ventriculi per sympathian, nisi ad membranas affectio pertineret, Meningas enim neruorum principia statuerunt. Et ideò crassam meningem ratione sui id genus nauseas, vomitiones, subuersionésque ventriculi inferre posse putauerunt. Et quidam ex recentioribus solis membranis sensationem seu sentiendi actum attribuerunt: quòd fortè in Erasistrateorum scholam irrepserint. Nec abs re memini ipsorum Erasistrateorum, non ipsius Erasistrati. Nam cum olim Erasistratus eam opinionem de membranis neruorum parentibus tutatus fuisset, senior factus eandem repudiauit. Cerebrum enim solùm neruorum principium esse affirmauit. Ad eam sententiam Macrobius elegantibus verbis ex professo explicat cur cum cerebrum sit τὸ πρῶτον αἰσθητικὸν, ipsum tamen non sentiat, id quod à ratione alienum videtur, vt cum expers sensus sit, sensum cæteris impertiat. Docétque non esse necesse vt ipsum tanquam primarium animæ instrumentum sentiat. Cerebrum quod tactu sui vel hominem torquet, vel frequenter interimit, non suo sensu, sed vestitus sui, id est omenti, hunc infert dolorem. Ac satis de communicatione absoluta dictum est. De non absoluta exempla apponere non est necesse, vt quæ satis per se sint perspicua. Nec alienum erit Io. Vigonij præstantissimi Chirurgi hoc loco verba vsurpare, hæc distinctionem continent, cuius ope aditus erit facilior ad quæstionis propositæ penetralia. Duplicem spasmum constituit, vnum materiæ analogon, alterum non analogon. Rursus prius membrum in duas partes diremit, vt spasmus

Com. ad Aph. 50. lib. 6.

Com. ad Aphoris 50. lib. 6.

Fernel.

Cap. 9. lib. 7.

Ioannis Vigonij opinio.

Cap. 16. tract. 1. lib. 3.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

materiei analogus aut ſit ab inanitione, aut ab repletione. Videtur autem interpretari ſpaſmum materiei non analogon eum qui abſque materia fit. Quanquam paulò confuſiùs. Partim enim ſuam omnino proponit opinionem, partim totus videtur ex aliorum opinione pendere. Et cum duas diuiſiones propoſuerit, vnam deguſtauit tantùm, alteram inexplicatam reliquit. Et vt ex aliorum iudicio nobis aperiat quæ ſit vis & ratio ſpaſmi qui non eſt materiæ analogus, affert exemplum de punctura à re valdè acuta, aut de re perfrigerata. Adducit autem Aphoriſmum. Frigidum vlceribus mordax, conuulſionem, rigorem & denigrationem partibus affert. Deinde ſubiungit, idque fit ſine materia. Et quod facit frigus ſine materia per ſimplicem quendam conſenſum, idem facit punctio ſiue à venenato animali, ſiue à re acuta illata. Deinde non ita longè poſt adiicit, licet ſuperiora omnino probare non videatur, ſi quis inde ſpaſmus conſequatur, eum materiei non analogon eſſe. Id eſt, materialis ea fit conuulſio, quòd & ratione doloris affluxus in partem fiat, & ratione ipſius læſionis in parte ipſa, aut vapor, aut humor alienus, aut virus concipiatur. Et eò conſilij citat Galenum « (locus autem Galeni nondum mihi occurrit.) Conuulſio au- « tem quæ ob puncturam & ſolutionem continuitatis neruorum « contingit, ferè ſemper ab humiditate eſt. Cui loco non eſt abſimilis ille quo vult dandam perpetuò operam vt punctarum partium ora pateant, vt calidum medicamentum affuſum per ora vapores educat attrahátque humorem circa locum affectum in alto delitescentem. Immò pleríſque placet vt neruus tranſuerſim deſecetur, vt punctim facta læſio virus non ſupprimat. Facta enim punctim ſolutione, ſubſiſtit reſéſque fit virus formidabilium ſymptomaton cauſa & author, vt dubitem an ſit plauſibilis ea de re Aphrodiſæi opinio. Cum enim quærit cur non ita inflammatio ſequatur præciſionem neruorum, vt puncturam, rem ita diſſoluit: Quia ſpiritus inæquali punctionis ſegmento, occurrens retorquetur, atque in ſe coactus ſtipatur ac recaleſcit. At præciſo penitùs neruo, ſpiritus omnis effluit & abit. Quæ verba magnum quid ſpirant & portendunt, ſed obſcuriùs rem exponunt, ne dicam, obſcurant. Itaque patet ex Gal. & Vigonio etiam in neruorum punctionibus ſpaſmum ἐπιγενόμενον, materiei parti-

Aphoriſ. 17 & 20 lib. 5.

Cap. 2. lib. 3. de compoſ Medic. κτ' γένη.

Proble. 121. li. 2.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

cipem esse, siue multa sit, siue pauca, sed sua qualitate eam molestiam inferre nata. Quantitate enim non tam nocet quàm qualitate, cum à natura alienior existit. Et ita conuulsio non analoga materiæ dicitur, cum affectio grauissima est, perpusilla materia existente, vt id quod contingit terrificum non tam materiam causam sui agnoscat, quam qualitatem vix explicabilem, aut partium communicationem, aut earundem naturalem constitutionem. Exigua enim mali causa in neruo est magni momenti. Vis enim consideranda τῦ ἐπιδεκτικῦ.

Nec quæstione indignum est, an cum frigus conuellendi occasionem affert, absque materia id fiat. Id enim volunt fieri illi de quibus Ioannes Vigonius ante. Sed prius diximus ex Galen. frigus (Græcè το κρύος) conuulsionis, causam esse, quod difflationem prohibens neruos repleat, & sic ad repletionem id referendum, & sine materia ea conuulsio non fit. Quanquam Galenus alio loco aliter sensit. In Aphorismis enim affectionem nerui à frigore penetrabili profectam ad ipsam refrigerationem retulit, quæ cogit constringítque ipsos neruos, vnde conuellendi nata occasio. Verba hæc illius sunt: vt non oportet neruorum substantiam à calore immodico exolui, sic nec vltra modum refrigerari, in vnum cogi ac cohiberi. Meliùs Græcè ζυνάγεσθαι σφίγγεσθαι. Et nescio quid in mentem venerit Galeno vt non admittat lectionem vulgarem Hippocratis quæ est eiuscemodi. Frigidum facit conuulsiones, denigrationes, & rigores febriles: sed ita legendum putat, frigidum Tetanos facit & rigores, qui ipsi conuulsiones, nigredines, & febres afferunt: sed hæc obiter. Nam & legimus, καὶ τὸ ψυχρὸν, καὶ τὸ κρύος, καὶ τὸ ῥῖγος, conuulsionis veram causam esse. An id fiat per repletionem an non, an simplici quodam modo & sine materia, ipse ex superioribus colligas.

Com. ad Aphoris. 17. lib. 5.

Explicatâ consensus varietate, vt vnus absolutus, & sine materiei, saltem quæ sub sensum cadat, communicatione, alter cum materia, ad veram rei quæ proponitur explicationem properandum videtur. Leuis tamen scrupulus animo nostro inhæret quem eximere melius est, quoniam ad superiorem disputationem pertinebit. Arculanus inter cęteros distinxit eum consensum absolutum, & non absolutum. Galenus paulò aliter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ſenſit, ſed eodem recidit eius opinio. Duplicem enim ſtatuit ſympathiam, vnam per communicationem aut vaporis, aut humoris fieri putat, alteram per priuationem aut facultatis, aut materiei aliundè ad edendam actionem ſuppetentis. Priorem modum Neotericus ſcriptor abſolutè & poſitiuè fieri dixit: Eſt enim materiæ communicatio. Et vt concedam aliundè aut humorem aut vaporem traduci, tamen pars quæ per conſenſum afficitur illæſa dici non poteſt: & à parte affecta aliquid ad partem quæ per conſenſum laborat tranſmittitur: vt cum in febre continua ſynciput laborat per conſenſum viſcerum malè affectorum. Non tamen deſinit laborare ea pars à qua prima mali labes, & cui alia tantùm conſentit. Nam quæ ſunt vicina quæque propinqua, & quæ ὁμογενῆ, primùm ac maximè afficiuntur, κοινωνία enim id facit. Et ad eam rem præclarè Galenus, ὅσα κατὰ συμπάθειαν γίγνεται νοσήματα, τούτων οὐδὲν ἐστι λυτικὸν τῶν ἐξ ἀρχῆς παθῶν: Id eſt; quicumque morbi per conſenſum contagionémque fiunt, primarium morbum nullo modo tollunt. Et alibi; Pauci morbi longi fiunt per ſympathiam, & abſque loco patiente: Qui locus eſt notandus. Quod Hippocrates demonſtrat; dum rationem reddit cur iis quos gibboſitas inferiore ſpinæ parte occupat, renum dolores & veſicæ ſuperueniant, & tamen gibberoſitas non adimitur. Id quod intelligendum ſynceriùs & cum Diориſmo. Nam ſi materia tuberculi quod gibbum & genuit & aluit, aliò transferatur, per iſtam μετάστασιν humorum morbificorum aut varices, aut dyſenteria oboritur, hinc gibbi ſolutio contingit. Quanquam & abſceſſus oboriri poteſt, gibbum non ſoluturus, vt eodem loco annotat Hippocrates. Sed ſi dolores renum, aut veſicę oboriuntur per ſympathiam, hęc ratio priorem affectionem, nempè gibboſitatem, non exoluit. Quia non fit μετάστασις, humoris tuberculorum ſpinam intorquentium, parentis. Nunc ad reliqua progrediundum. Repetendus eſt enim orationis curſus. Ergo ſympathia duplex eſt, vna per communicationem materiæ, altera per priuationem. De priore dictum eſt: poſterior quæ per priuationem fit ita à Galeno explicatur; Quibus partibus vel materiei vel facultatis ſuppeditatio corrumpitur (Græcè διαφθείρεται) alij legunt, non tranſmittitur, actionem lædi ritè dixeris, parte ipſam edente illæſa. At ſi à vaporibus & hu-

Cap. 6. lib. 1. de loc. affect.

Hippocr. lib. de humor.

Gal cō. ad part. 9 lib. 3. de artic.

Ad part. 9 lib. 3. de artic.

Com ad Aphoriſ. 29. li. 8.

moribus ipſa lædatur, eam non rectè illęſam dixeris. Facultas porrò vel cum eſſentia ad partes diffunditur, vel ſine eſſentia. Cum eſſentia ad neruos viſioni dicatos, ſine eſſentia ad crura. Id quod controuerſia vacare non videtur.

Porrò in rei propoſitæ cauſis explicandis multi elaborauerunt. Nec planè conſtat quæ ſit vera ac germana iſtius conuulſionis partis oppoſitæ cauſa. Alij alia excogitauerunt, quę tamen ad examen reuocari debent. Quibuſdam videtur id fieri propter ſpiritus & ſanguinis partis ſanæ conſumptionem; ídque ob inflammationem ſauciatæ partis. Et credibile eſt partis ſanæ naturam ſedulam ac ſui diligentem ſuas copias ac ſuppetias ad partem læſam miſiſſe, vnde ea pars ſana poſteâ paupertate ſpiritus & ſanguinis laborat. Quòd autem ſit inflammatio partis læſæ, declarant puſtulæ ac velut phlyctænæ quæ à parte inflammata in linguam exudant. Ni dixeris eam ſaniem quæ per os fiſſum tranſcolatur dum morâ deteriorem acquirit qualitatem, per choanam ſeu πύελον refundi. Quæ dum linguam proluit puſtulas in ea ſuâ acrimoniâ excitare poteſt. Ea enim cauitas quæ Choanam facit, incipit inde vbi duo meatus coëunt, vnus ex fundo medij ventriculi, alter à meatu in poſtremum ventriculum: deſinit autem in glandulam cerebro & durę meningi in clinoïde ſubditam, quæ pituitam ex medio ventre per hunc ductum, tanquam per infundibulum tranſcolat in palatum & nares. Sic cum ab imo cerebro ſanies exprimi poſſit, non mirum ſi in lingua puſtulæ efflorescant, licet etiam non præceſſerit inflammatio. Ita enim Hippocrates: Si os capitis fiſſum fuerit, ſerram adhibe, ne in oſſis fiſſuram ſanies influens membranam cerebri putrefaciat. Nam per anguſtias ſubiens, nec inde exiens affligit & hominem furere facit. Vbi notabis & ſaniem à pericranio manantem, aut à Diploe ipſa per os fiſſum in membranam diffuſam poſſe poſtmodum tranſcolari diffundíque in cerebrum. Si in corpore ipſius cerebri maneat, furendi occaſionem afferet; ſi in ventriculos fluxerit, & ab iis per choanam refundatur, in ore puſtulæ excitabuntur. Quamquam fortè vt mors conſequatur, aut formidabilia ſymptomata conſequantur, membranas vitiari non eſt neceſſe. Ita enim ante de Euergetæ filio explicatum eſt cui mors obtigit oſſibus liuefactis, ſed imputri membranâ vt Hippocrates obſeruat.

Prima ratio.

Lib. de locis in homine.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Ac primæ rationis autor de inflammatione partis læsæ cuius occasione sanguis & spiritus absumitur, aliam & rationem astruxit. Ait enim conuelli partem sanam, resolutá ægrâ per translationem humoris morbifici à parte læsa in ægram sanam. Hic enim humor cum teter sit, in cerebro aut conuulsionis aut furoris occasio existit. Si vi naturæ in faciem effunditur, Erysipelas promouet quod solutionis morbi, & vitandi periculi causa obseruatur. Sin pars frustrà nititur excutere illam saniem & virus, concussione frustrà tentatâ, motu conuulsiuo id extundere ac exigere conatur. Et cum in vanum id fiat, consternatur Natura, ac victa morbóque superata procumbit. Sed de ea ratione postea viderimus.

Hippocr. 7. Epid.

Secũda ratio.

Hippocr. ad finẽ lib. de vulner. cap.

Aliis æquius esse videtur & rationi conuenientius si ad simplicem sympathiam quę sine materia fit saltem analoga, confugerint. Diximus enim consensum esse dextrarum partium cum sinistris. Id quod audiendum tum de vicinitate loci, tum vasorum communione & operis societate. Et vt concedam sinistra sinistris κατ' ἶξιν, maximè consentire, non desinit esse consensus sinistrarum cum dextris: dummodo id non extendatur longiùs. Vt non conferatur dextrum brachium cum sinistro pede, sed dextrum brachium cum dextro pede, & sinistra pars capitis cum dextra. Ac credo ita vtramque consentire vt facilis sit μετάστασις ab vna in alteram. Id quod declarant pleuritides. Sinistra enim pleurîtis facilè succedit dextræ vt fiat μετάστασίς τις. Quod & in capite vsuuenire potest. Ac Hippocrates scripsit. Frequentes in phreniticis permutationes significare conuulsionem. Græcè, τὰ πυκνὰ μεταπίπτοντα. Qui locus audiendus est de symptomaton mutatione, vt modò deliret, modo ratiocinetur quis, modò surdus, modò fiat ἄναυδος. Atque ista μεταβολὴ καὶ μετάπτωσις, sit ob humorum μεταρρύσεις transfluxiones & demigrationes à parte in partem, etiam in cerebro ipso, vt à neruis in parenchyma ipsius cerebri (vt si dicam) aut in omentum, id est, in membranas fiat translatio. Si enim causa aliquo loco fixa sit, firma fixáque sunt symptomata, ait Galen. Immò in cerebro ipso fit κατάρρους & μετάρρυσις, id quod Galenus eo modo explicat; Si aliàs, ait, ex alia parte cerebri humor « contristans in aliam cerebri partem defluat (Grecè ὁ χυμὸς « καταρρέων) & neruis à cerebro natis incidat, conuulsionem «

Tertia ratio.

Par. 17. lib 1 Prorrh.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

affert. Quidam tamen in cerebro ipſo iſtum fieri κατάῤῥουν,
„ id eſt, defluxum negant, ſed ſi manat tabum à parte in partem, id per expreſſionem quandam fieri autumant. In cerebro quippe, vt & in toto corpore dextra, aut ſunt ſiniſtris valentiora, aut contra. Quanquam notandum eſt quod Hippocrates ſcripſit de dextrarum partium cum ſiniſtris comparatione. Dum enim agit de ſecandis purulentis, iubet vt corpus huc & illuc vertatur, quò audiri poſſit contentæ in
Hippocr. lib. 3 de morb. thorace materiei fluctuatio & ſtrepitus; deinde ſubdit: Optandum eſſet vt in ſiniſtra potiùs parte humor educendus contineretur: Nam dextras vrere ac ſecare lethalius eſt. Quò enim robuſtiores ſunt partes dextrę ſiniſtris, tantò etiam fortiores dextrarum morbi exiſtunt. Hoc paulò incredibilius poſſit videri: tamen eſt Hippocraticum. Et eſt alius locus planè ſimilis lib. 2. de natur. hum. particul. 5. Qui morbi à for-
„ tiſſimis membris fiunt, ſunt robuſtiſſimi & grauiſſimi. Si in
„ parte maneant, neceſſe eſt fortiſſimo laborante, turbari cor-
„ pus vniuerſum. Si à fortiſſimo in imbecillum venerint ægrè
„ ſoluuntur ſi ab imbecilliore ad fortius, facilè ſoluitur. Pro partibus dextris locus eſt etiam notandus apud Ariſt. cum quærit cur ſomnus magis accedit cum parte dextra cubamus. Quia eſt priuatio motus, ſomnus: ergo oportet vt hę partes quieſcant, quarum eſt proprium mouere. Dextrarum autem partium mouere intereſt, ait Ariſtot. problem. 5. lib. 6. Hoc quoque attigit Macrobius Saturnal. lib. 7. cum in ſuccum cibus reformatur, iam iecoris cura ſuccedit. Eſt enim iecur ſanguis concretus, & habet natiuum calorem quo confectum ſuccum in ſanguinem vertit. Hunc calor iecoris adminiſtratum per venarum fiſtulas in ſua quæque membra diſpergit, parte quæ ex digeſtis frigidiſſima eſt in lienem refuſa. Lien, vt iecur caloris, ita frigoris domicilium eſt. Nam ideò omnes dextræ partes validiores ſunt, & debiliores ſiniſtræ, quia dextras regit calor viſceris ſui, ſiniſtræ contagione frigoris ſiniſtras eas partes obtinentis, hebetantur. Ideò Hippocrates 1. de morbis mulierum dum loquitur de reſiccatis vteris, vocat autem τὰς μήτρας αὐανθέισας, aut eos deſiderio cuiuſdam humiditatis prurire ac titillari. Quod vt expleant, partes ſuperiores appetunt. Hinc ſuffocationis vterinæ occaſio. Maximè autem hepar appetunt πρὸς τὴν ἰκμάδα. Quia

τῆς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ἐυῆς ἰκμάδος fons eſt hepar, id eſt benigni & gratioſi humoris, "
cuius eſt appetens vterus. Denique Hippocr. 2. Epid. Circa "
naturam (ait) plurimam vim habet mamma dextra: oculus "
dexter & quæ infra ſunt hac parte. Tamen id videtur eſſe controuerſum apud Galen. Com. ad part. 44. ſectio. 2. lib. 6. Epid. Cum quæritur de fœtu qui concipitur in dextra parte vteri, aut in ſiniſtra. Itaque, ſi partes cum partibus conferantur, ſiniſtræ dextris vi ſunt impares. (Quanquam contra Hippocratem Aphrodiſæus dixit dextram partem ſiniſtrâ eſſe ſanatu faciliorem, ſed de hoc videris.) Vt non ſit mirum ſi inter has partes dextræ facilè in ſiniſtras id oneris quo grauantur, deponant. Quare & vicinia, & operis ſocietate, & communione vaſorum dextra ſiniſtris maximè conſentiunt & coafficiuntur. Vnde illud Hippocratis: Confluxio vna, conſpiratio vna: conſentíentia omnia. Iuxta quidem corporis naturam omnia conſpirant: Iuxta verò partem, partes in vnaquaque parte ad opus. Multò clariùs alio loco: τὸ σῶμα πάντῃ ἀνοιγόμενον, ἀναπνέον καὶ κινεύμενον: id eſt, vndiquaque patens, ſpirans, & motum. Obſcuritas in verbo κινεύμενον latet. Nam id vel ad magnum partium inter ſe conſenſum refertur, vel ad orgaſmum & incitationem naturalem quam ſingulæ partes habent. Nam mutuò ſe reſpiciunt & adiuuant. Hinc vulnerato pede, affluit è longinquis partibus ſanguis & ſpiritus ad ſuppetias ferendas. Læſo pedis calce cerebrum commouetur. Vtero ſemen concipiente, cerebrum id perſentiſcit. *In hyſterico ſtrangulatu*, omnes partes coafficiuntur. Et illud eſt præclarum Hippocratis de mulieribus quibus cum ſanguis fluere incipit, venis vteri apertis omnes totius corporis venæ καταῤῥήγνυνται, καὶ τὸ ὅλον σῶμα καταῤῥήγνυται, quod verbum elegans eſt, & non ſatis, meo iudicio, Latinè redditur, corpus diſrumpitur, diſcinditur. Eſt enim illius verbi vis magis efficax, & ἐνεργητικωτέρα: Tandem per illud ſolenne axiôma concludam: Corporis principium nullum eſt, ſed omnia ſimiliter principium & finis. Circulo ſcripto principium non reperitur. Magna eſt vis ipſius conſenſus: maior ſæpè difficultas vnde, & à qua parte prima mali labes. Diximus antè ex Galeno quod morbi qui per conſenſum fiunt, primarium morbum non tollunt. Vt dolor capitis in febre & à febre, febrem non tollit. Sed maior difficultas in con-

Lib. de alimen.

Lib. de locis in homin.

Lib. 1. de morb. mulier.

Lib. de locis in homin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ſenſu partium, quia pars exigua affecta magnas in corpore turbas concitat. Declarat facilè punctio nerui. Vnde ignoratur ſæpè quò referenda prima mali origo. Et hîc dixit Hippocrates (dum tacitè conſentiendi vires admiratur) omnia principium eſſe & finem. Totum corpus ſibi ipſi ſimile eſt, & parua pars omnia habet, quæ & pars maxima. Deinde ſubdit eleganti vtens verbo, quicquid minima pars perfert, ἐπαναφέρει πρὸς ὁμοέθνιην, id eſt, ad partes affines, & gentilitio velut iure cognatas refert: vnaquæque ad ſuam, ſiue bonum, ſiue malum, ideo corpus dolet & lætatur, ἀπὸ ἔθνεος σμικροτάτȣ, id eſt, ob minimam affinitatem, vel potius ἀπὸ ἔθνεως ob affinitatem σμικροτάτȣ, rei & partis minimæ, vt genitiuus σμικροτάτȣ, referatur ad μέρεως, id eſt, partis, non ad genitiuum ἔθνεως: vnde ſubdit, nam in minima, Græcè τῷ σμικροτάτῳ, ſuppl. μέρει omnes inſunt partes, & hæ ad gentiles & cognatas ſibi ipſis ſingula transferunt & denuntiant, Græcè ἐξαγγέλλȣσι. Sed hæc licet præter inſtitutum dici videantur, ex iis tamen ad ea quę proponuntur, rationes eruentur. Declaratur enim vis & facultas τῆς ςυμπαθείας.

Quarta ratio. Inter rationes allatas ea fuit potiſſima qua dicebatur natura à parte læſa excutere materiam in partem ſanam: Et hic conatus eſt naturæ in ſecernendo eo quod putrefactum eſt & corruptum à ſano & integro. Sic Hippocrati in vulnere capitis os liuefactum & arefactum diſcedit. Sic in vlceribus caro renutrita ſecernit id quod à medicamento putrefactum eſt, idque iuxta doctrinam Hippocr. Sic dum iſte eſt conatus naturæ, & ſpecies quædam κρίσεως, reſoluta ac ignaua parte dextra, ſiniſtra aut motu concuſſiuo, aut conuulſiuo ea re quam ſibi moleſtam ſentit, vult ſe liberare. Docuimus enim ante quomodo ſaniem iſtam, natura, quâ data porta, vult amandare à ſe, vnde puſtulas in lingua & eryſipelata, excitat in vultu. Immo longiùs propelleret ſi poſſet, & ſi viarum beneficio ac fauore iuuaretur. Quò pertinet commemorabilis hiſtoria Metrophanti filij. Hic in capite percuſſus

Lib. de vulner. cap. lib. de locis in homine.

Hippocr. 4. Epid.

" eſt ab alio puero idque oſtraco, duodecima die febricitauit.
" Occaſio fuit quod cum partes circa vlcus detergeret, perfri-
" xit: labia ſtatim ſunt eleuata, cutis vlteriùs ab vlcere atte-
" nuata eſt; cum autem ſectus eſſet non tardè, pus non efflu-
" xit, leuationem non ſenſit. Iuxta aurem videbatur ſuppu-

rari, & in maxilla dextra (circa dextram enim vlcus erat) "
tamen hoc ſuppuratum non eſt, ſed citò dexter humerus "
ſuppuratus eſt: mortuus eſt circa 24 diem. Non eſt reſolutus parte dextra quæ affecta erat, non conuulſus oppoſitâ: Quia natura adhuc potens κατ' ἴξιν, excuſſit & depoſuit in humerum partem materiei. (4. Epid.) Ac Hippocrates aliam ſuperiori attexuit hiſtoriam eius qui aurem doluit, deinde factus eſt ἄφωνος, & dextrarum partium impotens. A ſiniſtris diſtortus eſt ſiniſter oculus grauiter dolens, collum quoque induruit. Hæc hiſtoria aliquid aſſimile habet ei quæſtioni in qua laboramus. Nam cum dextra auris dextrę que partes laboraſſent, ἀκράτεια quæ eſt germana & affinis παραλύσεως in partes prius laborantes incidit, ἴλλωσις καὶ διαστροφὴ in ſiniſtrum oculum, id eſt, ſiniſtra pars conuulſa eſt. In quo admirabilis eſt motus, inclinatio & conatus Naturæ. Inde colligere eſt in morituris à vulnere capitis partes læſas reſolui ac effœminari: aliàs verò ſanas excuſſa in illas virulenta ſanie diſtorqueri ac conuelli. Natura enim ſemper conatur hoc virus amandare. Vnde vidimus in nobili viro Villanouano, cum media cerebri pars ob ictum concuſſa foret, vnde ſenſim abſceſſus ea parte altus, conceptus ac nutritus eſt, conqueſtum illum de intolerabili dolore cóque fugaci ad vtrumque tempus & frontem, cum tamen ea parte non foret abſceſſus. Vnde id? excuſſa vi naturæ portiuncula tenuioris ſaniei à maiore quadam mole puris medio cerebro contenti, defectæ & manantis. Et talis ſanies implacabiles dolores excitabat, conuulſiones alioqui ſi in ventriculos cerebri immigraſſet, prouocatura. Vnus enim & idem humor varia edit ſymptomata pro variis partibus quas obſidet & occupat. Obſeruatione autem dignum eſt quod ille nobilis Villonouanus interiit centeſimo die à læſione & ictu, cum magna oſſis frontis pars abſceſſiſſet, & vulnus ſolidatum fuiſſet. Interiit enim ab abſceſſu cerebri. Abſceſſus autem à concuſſione erat. Mirum cur abſceſſus cerebri non illum ſuſtulerit citius. Diximus alio loco cerebrum, quia ſedes eſt humidi & frigidi, ipſum per ſe non facilè inflammari ex Hippocratis ſententia: Item in partibus carnoſis & humidis facilè & inflammationem & cancrum ab atrâ & adurente bile concipi: non facilè autem in cerebro, quia temperamentum frigidum & humidum reſiſtit. Id quod Aphrodiſæus accuratè explicauit. Et non ita pridem

in Collega noſtro, qui abſceſſu in ſimo hepatis concepto, febre lenta extabuit, idem obſeruauimus. Nam cum ſimum hepatis abſceſſu detineretur, dolores etiamnum ſentiebat circum membranas hypochondrio dextro obtentas. Vnde hoc? per cœcos ductus reſudabat ichor acer à ſimo hepatis in gibbum, & ab hoc in vicinas membranas, & in diaphragma ipſum, ibi dolores acerrimos concitans.

At obiiciat quis. Si illa ſanies in dextra parte cerebri continebatur, cur non priùs conuulſionem in parte laborante excitabat, & non paralyſin partis læſæ, conuulſionem autem ſanæ afflictis iam rebus proſtratáque Natura? Facultas enim partis læſæ nondum fatigata erat. Sana verò pars facilè ſeſe liberare poteſt cum omnia eius bona ſunt integra, aut parum afflicta. At magnus eſt naturæ conatus tum cum mors intentatur, & diſſolui ea debent quæ nexu admirabili ſociata fuerunt ac colligata. Id maximè à Galeno docetur libris de pulſibus, αἱ διοικοῦσαι δυνάμεις τὸ σῶμα, ἀνάγκης τινὸς καταλαβούσης, σφοδρότερον ἐνεργοῦσι. Loquitur de pulſu qui deſperatis animam agentibus Medicos fallit, quia tum editur maiore appulſu venæ micantis. Natura enim conatur quaſi pugnam inſtaurare. Et hic bonus pulſus fallax eſt, & tantùm extremi naturæ conatus ſignum. Vnde illud antiqui authoris:

„ *Acerrima eſt virtus quam vltima neceſſitas excutit.*

Maximè verò elucent terrifica ſymptomata, ſi corpus validius eſt florens ac iuuenile. Id quod vulgus ſatis aptè enuntiat cum hunc aut illum vi violentiáque mori dicit. Cauſa enim morbi morbúſque inferiora viribus videntur, ſed tandem eas externunt vel proſternunt. Immò etiam nemo ferè ſine conuulſione mori dicitur, præſertim ſi quid eſt quod reſiſtat. In febre lenta nil eſt criticum ſæpè, quia nulla irritatio, nulla lucta quæ certamen decernat, nulla maior vis & impreſſio, vnde ſenſim & ferè ἀλύπως ægri extabeſcunt & conſumuntur. Ignis enim tandem defectu pabuli ἀποσβέννυται: iuxta ſententiam Hippocr. Hominis anima ſemper producitur

Part. 5. ſect. 5. lib. 6. Epid. Hippo. 1. de diat. (Græcè ἀεὶ φύεται, id eſt, λέγουσί τινες, τελευτᾶται, & alio loco, αὐξάνεται) vſque ad mortem, ſin igne incandeat ac deflagret, vna cum morbo & anima corpus depaſcitur. (Quidam τὸ φύεται explicant, id eſt, anima incumbit in augendo, coquen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

do, ſecernendo.) Alij maiore vi moriuntur, vnde Tull. Om- *Cicero*
nis conglutinatio recens ægrè, inueterata facilè diuellitur. *in Cato-*
Hæc autem fiunt cum inæqualiter partes afficiuntur, cúmque *ne maio.*
pars vna grauiter affligitur, aliæ partes ferè ſunt immunes, aut leuiſſimè afficiuntur. Tantò autem magis id fit, quantò pars exquiſitiùs ſentit. Id quod in vulnere capitis contingit. Nam exigua ſanies, in anguſta paruáque capitis parte concluſa, tanti eſt momenti vt corpus conſumat ac diſſoluat, reliquis partibus integris & intaminatis. Id quod non faciat vicecupla portio ſaniei in alia parte. Adeo magni eſt momenti arx illa rationis & animæ tribunal. Et Galen. rationem reddens cur qui repentè capite dolent mutíque & ſtertentes redduntur, intra dies ſeptem pereant, ita ait; Partes
principes non diu ferunt fortes ſimul ac diuturnas paſſiones, *Com. ad*
etiamſi ad ſenſum exiguæ videantur: vnde illud; Nullum *Aphor.*
capitis vulnus leuiter contemni debet? Et alio loco Hippocr. *51. lib. 6.*
Parua cauſa medelis remediiſque exoluitur niſi ſi quid circa *Lib. de*
locum partémque principem laboret. Quò pertinet, ne quis *vulner. cap.*
decipiatur more vulgi magnitudine cuiuſpiam rei, præclarum *Galenus*
illud Galeni multa in Medicina ſunt, quæ licet grauiora eſſe *Comm.*
videantur, mitiora tamen reuerà & minùs formidanda exi- *ad part.*
ſtant. Grauiora enim ſunt ea in quibus maiores ſympathiæ, *54. li. 3.* *de artic.*
& conſenſus eueniunt. Nam quæ nullam cum pręcipuis partibus ſympathiam afferunt, ſed per ſe ipſa iudicationem faciunt (Græcè καθ' ἑαυτὰ τὴν κρίσιν ποιέουσι) minùs ſunt pernicioſa, licet vehementiora eſſe vïdeantur. Alia enim grauia *Galenus*
ſunt τῇ φαντασίᾳ, alia τῇ δυνάμει. Illud præclaro exemplo *ibid.*
innoteſcit ſumpto à fractura coſtarum, aut contuſione earun- *Textus*
dem: Ita Galenus, fracturæ quidem coſtarum cum ſimplices *deprauatus.*
ſunt & ſolæ ſpeciem grauioris contuſionis præſe ferunt, vi tamen ſunt mitiores, & abſque periculo curantur. Malè textus Latinus factus eſt, & ferè ſine ſenſu: Verba Græca ſunt, τὰ κατάγματα τῶν πλευρῶν, ὅταν ἁπλᾶ καὶ μόνα γένηται, τὴν μὲν φαντασίαν χαλεπωτέραν τῶν περιθλάσεων ἔχει, τῇ δυνάμει δὲ ἐπιεικεστέραν: id eſt, fracturæ coſtarum ſimplices & ſolæ, ſpeciem quidem difficiliorem & periculoſiorem habent quàm contuſiones ipſæ, tamen vi & facultate mitiorem, id eſt, κατάγματα πλευρῶν τῇ φαντασίᾳ χαλεπώτερά εἰσιν περιθλάσεων, ἀλλὰ τῇ δυνάμει ἐπιεικέστερά εἰσι. Nam cum intrò impellitur fracta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

costa, aut contusa est, non iam simplex est affectio, plúsque periculi affert contusio, quia communicatur pulmoni, quàm fractura ipsa. Adeo magni est momenti cum aliis partibus sympathia, iis prȩsertim quæ principem in corpore locum sortiuntur. Illud elegantissimè Latinâ linguâ explicauit Celsus. Dum enim oculorum morbos à morbis aurium distinguit, quoniam vtraque pars vt est affinis cerebro, ita affinitate malorum & simptomaton idem cerebrum videretur attingere, ita scripsit; Aurium vsum proximum à luminibus nobis natura dedit: sed in auribus aliquantò maius periculum est. Nam vitia oculorum intra ipsos nocent, aurium inflammationes doloresque, interdum etiam ad dementiam mortémque præcipitant. Nam cum cerebro communicatio fit. Nota formam loquendi, vitia intra ipsos oculos nocere, id est, aliò malum non transfertur, & Crisis intra eos fit, quod Hippocrates, vt suprà dixit, vocat ἔχειν τὴν κρίσιν (non κράσιν, vt legitur malè in textu Basiliensi) καθ' ἑαυτά. Itaque vt concludam tandem multa sunt quæ φαντασίᾳ grauissima esse videntur, quæ tamen τῇ δυνάμει mitiora sunt: vt contra multa quæ per se exigua, & κατὰ τὴν φαντασίαν videntur, quæ tamen multùm periculi neglecta sunt creatura. Quod Hippocrates obseruauit dum explicat morbos qui plerisque contigerunt, glabritiem capitis & menti ossium denudationem & casum, hæc autem quibusdam sine febre; deinde subdit, τῶν δὲ ταῦτα φοβερώτερα ἢ κακίω, non autem καὶ κακίω, vt malè in codice basiliensi: id est, τῇ φαντασίᾳ formidanda erant, sed κατὰ τὴν δύναμιν, periculi erant expertia. Hæc eô pertinent vt adhibita iudicij norma, & rerum natura diligenter inspecta ac indagata, non ad sensum res æstimemus, sed rem à re & morbum à morbo accurratè distinguamus.

Celsus cap. 7. lib. 6.

Part. 22. sect. 3. lib. 3. Epid.

Diximus ante (vt reditus fiat vnde digressio, exigua puris parte in abscessu particulæ cerebri collecta, mortis necessitatem ingruere: vnde fortè alia pars cerebri integra contra vim mortis sese opponens, trahenti fato (vt ita dicam) cedere non velit. Sic cum vna pars extremè laboret, altera tuta sit, vt sequatur partium alioqui integrarum dissolutio, præsertim in iunioribus, cum febris tantum quædam symptomatica sit, id sine maiore quadam vi & renixu fieri non potest. Et hanc conuulsionis partis sanæ occasionem quidam affirmant. Vi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

dimus seruulum quendam annos natum tredecim capite sauciatum idque hyeme: hunc grauissima comitata sunt symptomata, quæ moriendi necessitatem attulerunt. Cum eius hera sumptuum metu chirurgos aduocare nollet, ignorans quanti momenti hoc in capite vulnusculum foret, muliebria quædam & anilia medicamenta applicauit. Fissum erat os, & explorando chirurgi post duodecimum diem cognôrunt, serráque opus esse renuntiarunt. Hi contumeliâ affecti sunt, quòd carnificum more ægrum excruciare & crudeliter tractare vellent, cum tamen toti in misselli salutem incumberent. Existimabat hera eos rem paruam attollere, quo plus proficere viderentur, & plus nummorum emungerent. Tandem illius inhumanitatis fructus in caput miseri ægri redundauit. Nam cum præiudicata ignaræ mulierculæ opinio, & pecunia præposita fuisset clamantis ægri saluti, funestus exitus piaculo dignus est insecutus. Vulnus enim sanabile, inhumanitas illius insanabile reddidit. Mors cita non fuit, quòd hyems, quod florens ætate foret. Mirum est, immo omni opinione maius quod contigit. Nam octauo ante obitum die, & sequentibus, de incredibili partium, aliarum post alias, dolore conquerebatur. Mox pes dolebat, deinde præeunte isto immani dolore, pars emortua elanguebat. Sequenti die crus idem patiebatur: & sic singulæ partes, aliæ post aliàs extinctæ sunt ac demortuæ. Præcesserunt & σιωολχοὶ conuulsionibus similes. Sic duodecies penè mortuus (nam vim ipsius dissolutionis & mortis singula quæque pars pertulerat) tandem consumptus & mortuus est: & τῶν πόνων χρονίων καὶ ἰσχυροτάτων ὄφελος ὁ θάνατος, vt loquitur Hippocr. Nec eiulatus, nec lamenta homunculi diremptum violentum singularum partium patientis auaræ mulierculæ animum mollire ac flectere potuerunt. Et ita viuus (vt vulgus loquitur) mortuus est. Idem penè contigit nobili mulieri. Huic cum obortus tumor foret in mala dextra, discuti non potuit: tandem ad suppuratum venit. Id quod effluebat tetri erat odoris. Interna per os fuit eruptio. De applicando foris cauterio cogitabatur. Mulieres vt amantes sunt sui, & cura cultus sui quia eripi non potest, impetrari ab iis id nequiuit. Pus suppressum. Tandem, cum sat benè habere videretur, repentè in genu dolor incredibilis ortus est, hinc horror, hinc repen-

Hippocr. lib. de vulneribus cap.

Celsus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

tina mors. Vnde dolor tam repentinus? Quid pro foribus mors erat, & in coniugis sui sinu repentè extincta est. An à maxillis ad genu ipsum vis maligna morbi se inclinauit eò materiâ translatâ? Nequaquam verò. Sed quia vi extingui emoríque partes oportuit quæ spiritu, sanguine & vitâ plenæ erant. Nec enim nouum est ante obitum, cum iam in propinquo mors est nescio quos dolores inenarrabiles & inexplicabiles excitari, de quibus ægri queruntur, vel quòd tales actu dolores sint, vel quòd ægroti comminiscantur. Id obseruauit Celsus, & ex antiquissimis scriptoribus desumpsit. Verba eius sunt cum signa proximè aduenientis mortis explicauit: Dolores etiam circa coxas & inferiores partes orti, si ad viscera, id est ad ilia vel diaphragma transierunt, subitóque desierunt, mortem subesse testantur, magísque, si alia signa accesserunt. Duobus his exemplis patet conuulsionem, tremorem, immaneisque dolores sequi aliquando cum febris non est insignis (nam tunc hominem facilè consumit) cum ætas florens iuuenilêque corpus est, & satis exiguum vulnus, quod negligentia lethale est. Et tamen non videtur homini necando satis. Nam non nisi vi quadam corpus dissoluitur. Vulgus ita loquitur, hic corde sano existente interit. Sic fieri potest vt sanæ partes præsentientes quodammodo dissolutionem sui, conuellantur, non translatâ fortè materia à læsa parte iam occumbente, non consumptione spiritus ab inflammatione, sed quia parti sanæ est pereundum, & violenta partium dissolutio & diremptio subeunda. Id quod concussione, horrore, distentione, conuulsione, tanquam extremis præsidiis nititur assequi. Vnde patet eos qui peste intereunt, cum facultatibus reliquis integris, vitalis vim patitur, quodam horrore perhorrendo & vehementissimo prehendi, & sic repentè interire. Et quidam alij, tum cum mors ipsis hæret præcordiis, seipsis validiores, vegetiores cibique appetentiores redduntur. Imo omnia agunt quæ & sani ipsi. Id quod extremi Naturę conatus signum est. Maximè verò id fit cum pars princeps laborat, superstite aliarum partium & sensu & integritate. Id autem non in omnibus cernitur, cum quidam sensim intereant, alij non nisi vi quadam, & cum acerrimæ virtutis residentis significatione. Id quod Aristotel. explicauit. Leuibus morbis in senectute obortis citò animantia

Arist. li. de Resp.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

mantia moriuntur. Nam quia tum exiguus calor est, cum in diuturna vita plurimùm sit exhaustus, quæcumque partis contentio adhibeatur, celeriter extinguitur, vt si tenuis & modica in eo flamma inesset quæ paruo impulsu restingueretur: ob eámque causam sine dolore est ea mors quæ in senectute obrepit. Senes enim moriuntur sine maiore impulsu, nec animi dissolutionem, atque discessum à corpore sentiunt.

Nunc duas illas coniecturas expendamus, priorem de secretione & separatione eius quod viuit, ab eo quod elanguescit, tabescit ac emoritur. Posteriorem, de specie quadam κρίσεως. Iste enim vltimus naturæ conatus in conuulsione, præsente languore ac paralysi partis læsæ, κρίσεως æmulus est. Nunc de priore quam tamen paulò antè degustauimus. Hippocrates disputans de secessu ossis læsi & squallidi ab osse viuo ac humido ita scripsit: Os quod discedere debet tunc discedit cum plurimùm exangue factum est. Resiccatur enim sanguis in osse & tempore & medicamentis. Et quod quamprimum exaruit, ipsum discesserit à reliquo osse viuo & sanguinem habente, id constat, &c. Idem & alio loco vt antè diximus. Est enim credibile si carnes sunt ὁλκοί, id est, attrahunt familiarem naturæ suæ succum: & si raro spirans, vt loquitur alio loco, attrahit ad se sanguinem, cur non expellet id quod naturæ suæ contrarium est? vnde id quod est sanguine vber, spirans, viuens, fugat & amandat à se id quod contrario modo affectum est. Itaque si os viuum id fugat & reiicit quod euanidum est & emortuum, cur non pars capitis cerebríue illæsa, sana, viuens & spiritu turgens alteram partem velut sphacelo & marcore affectam fugare conabitur, vt ab ea discedat ac diuellatur? Id quod motu extraordinario ac critico conatur efficere. Et quia moriendi necessitas adest, id motu concussiuo aut conuulsiuo (quia alia ratio deest) facere annititur. Quod dum frustrà facit, rebus conclamatis, sic conuulsum animans occumbit. Si ratione exonerationis saniei à parte læsa in sanam id fieret, id potius alio tempore, & non expectaret natura tempus ipsius mortis ad exclusionem materiei virulentæ in partem sanam. Docuimus ante erysipelas in facie salutariter apparere, vt quasi excusso ichore vulnus purius existat.

Lib. de vulner. capitis. *Lib. de locis in homine. Sectio. 6. lib 6. Epid. Lib de natura pueri.*

Altera coniectura de specie κρίσεως est persequenda. Non

est nouum vt conuulsiones, maniæ, furores aliquando circa
Apho. 5. crises fiant. Immò quod mirum μανία per ἔκστασιν soluitur,
lib. 7. licet ἔκστασις sit velut mania aucta Hippocrati. Quoniam, ait
" Galen. ex vehementi motu causarum furorem faciuntium, so-
" lutio cum ratione & iure consequitur: vt in morbis acutis ve-
In Comm. hementissima symptomata bonas crises efficiunt. Et alio
" loco. Furiosis conuulsio accedens, morbum exoluit. Sic materia collecta in cerebro, aut quæ in membranam resudauit, dum instante morte vi naturæ, tanquam extremo conatu diffunditur in partes vicinas, conuulsionem afferre potest partis sanæ. Quanquam sine affluxu illius materiei per sympathiam, præsertim dum diremptionis istarum partium naturalium necessitas adest, conuulsio potest contingere vt pluribus ante demonstratum est. Et id quodammodo criticum est. Id verò maximè euenit si corpus iuuenile, non vi febris consumptum, vt ad motum contra naturam ciendum vires supersint; multò verò magis si stimulus aliquis sit, aut sanies, aut aura venenata. Quanquam non credibile quin ratione viciniæ tetro vapore pars sana afficiatur, sed cur inconuulsa ad tempus mortis maneat, id opus, hic labor est. Non omittenda est historia cuiusdam qui nephriticus cum esset laborauit suppressione vrinæ. Tandem interiit. Omnino suppressa erat vrina, & tamen ren tantum vnus calculo erat occupatus. Cur alter non obstructus suo deerat officio? Nam eò natura corpus geminum est architectata. Id ratione consensus euenisse credebant: vt integer ren laboraret κατ' συμβεβηκὸς ratione alterius ægrotantis renis: & ob istum consensum suum deserebat officium. Multò magis id cerebro contingere potest. Magna est illa vis consensus partium, vt sana in alterius læsæ contagionem occulta quadam vi trahatur. Nec id tam facit communicatio ichoris quam intimus is consensus & harmonia partium, vt natura in extremo illo conatu, tanquam reliquas naufragij tabulas collectura, conuulsionem moliatur. Quicquid enim in sanis partibus viuit & spirat tanquam dissolutionis nescium & mortem naturæ inimicam fugiens, obsistit, reluctatur, & dissidij ingruentem necessitatem amandare conatur. Conuulsio videtur opus ipsius naturæ, quanquam Galenus solius morbi symptoma esse contendit. Et tamen eandem conuulsionem in apoplexia & paraplegia commendat, quod ea vtilitas non

mediocris consequatur. In morte autem κρίσις quædam est, si nomen κρίσεως latius extenditur, & τ̄ λύσιν significat. Si victa ac triumphata natura, nullus maior cietur motus, si vires sint æquales, & natura supersit, aliqua ratione id quod molestum est nititur excutere, id autem concussio aut conuulsio facit.

Com. ad part. 27. lib. 4. acut. ad part. 26. li 3. Prorrh.

Sed & quærat quis, cum lethale est vulnus capitis an necesse malum communicari cerebro siue id fiat per simplicem consensum, aut per depositionem & exclusionem materiei à læsâ parte in sanam, aut κατὰ τὴν διαδοχὴν, ipsius partis sanæ, præsertim cum imbecillior incipit fieri? Aliquando verò fissum non est cranium nec læsum vllo modo: aliquando fissum, & ni modiolus tempore adhibeatur, periculum adest. Aliquando illæso cranio, leuiter contusa carne, cerebrum intus est concussum. Hippocrates cum nullum vulnus negligi monet, id etiam cranio ad carnem superpositam referendum putat. Nostra enim sæcula obseruarunt temporis quandam constitutionem in qua leuiter capite læsi, licet pericranium ipsum ab externa causa læsum non foret, peribant. Ideo Hippocr. Cauendum (ait) ne quid mali ossi accidat ex malè curata carne. Nam & perforato ossi, & aliàs nudato, sano tamen, & si læsionem ex telo habeat, & tamen sanum putetur, periculum magis imminet ne suppuret, etiamsi aliàs futurum non esset. Inflammata enim carne os ipsum flammam concipit, & cum osse mala quæ carni insunt communicantur, vnde periculum. Et licet à telo os sit intactum, ratione malæ curatę carnis, coafficitur, hinc conuulsio, hinc mors. Perspirat enim & conspirat totum corpus: & qualitas per os communicatur. Quod sæpè occultè & λαθραίως fieri solet. Nam experientia obseruatum est innumeros à morbis cerebri post conuulsiones & concussiones interiisse, quorum in cerebro per anatomen nil videre contigit quod terrifici symptomatis causa extitisset. Et id plerósque fefellit ratos se aliquid ἀξιόλογον, reperire posse in cerebro laborantium extinctorum. Adeo occulta sæpè causa conuulsionis, & morbi cerebri aliquid habent θεῖον ἄδηλον καὶ θαυμαστόν. Aliquando in sese lęditur, contunditur, & venæ turgent & rumpuntur. Id quod Neræi filiæ historia patefecit. Hæc in syncipite manu percussa iocô, vertigo, ἄπνοια, febris vehemens, capitis dolor. Septima

Hippocr. lib. de vulner. cap.

5. Epid.

„ circa autem dextram pus multum. Omnia meliora. Deinde „ febris, ἀναυδία, faciei pars trahebatur, conuulsio, tremor, „ mors. In cerebro contusio erat, alioqui læsi cranij Hippocrates meminisset. Tantula pars læsa in cerebro, & causa morbi mortisque exigua magni fuit momenti. Vnde Hippoc. lib. de locis in homine, licet minima pars afficiatur, non desinit & totum corpus affici. Minima corporis pars, ait Hippocrates, omnia habet quæ & maxima. In cerebri affectionibus parua causa est consideranda. Ita enim Hippocr. libro de præceptionibus: Parua causa remedio facilè exoluitur, nisi si quid circa locum præcipuum afficiatur. At Cerebrum principatum habet. Mirum tamen est cum principatum obtineat, & situm superum, qui tot congerat excrementa, & tot morbos experiatur. Id quod lib. de Glandulis Hippocr. declarat. Et Hippocr. 4 de morbis, splenem (partem imbecillimam) & caput in eadem classe partium morbosarum reponit. Rationes eò loci sunt requirendæ. Nec abs re id est considerandum. Si in syncipite malum erat, cur non vtrâque parte conuellebatur, nec enim magis dextræ quam sinistræ meminit antiquus magister. Quod tamen aliàs factum est, cum docuit cur in vtramque partem conuulsio inciderit, cum medio capite vulnus extitisset. Deinde si abscessus in dextra parte erat magis, quia ad aurem dextram pus influxit, quare conuellebatur potius dextrâ parte? Est enim id in quo laboratur. Nam quâ parte alebatur abscessus, eâdem & causa mortis, hæc stupore elanguescit, altera pars sana conuellitur. Et obiter querat quis an aliud sit trahi partem, aliud conuelli, ἕλκεσθαι est, vt opinor, conuulsionis πρόδρομός τις, & ad τὰς σπωλκὰς de quibus antè, & quæ veræ conuulsionis sunt imitatrices atque æmulæ, referri debet. De eo autem obiter.

Ex iis itaque quæ dicta sunt constat conuulsionem & id genus symptomaton funestorum sequi non modò si ad membranas vulnus penetret, sed, licet ad pericranium tantùm pertingat. Id autem ex Hippocrate apparet. Si enim malè curetur caro vulnerata, subiectum os afficitur. Ac si mors aut conuulsio non consequatur, nisi tabum ipsum, aut sanies virulenta os primámve tabulam attingat. Ossis autem vitium, quatenus os est, per se ea symptomata non affert: sed cum ad alteram membranarum aut virus, aut praua diathesis per-

uenerit. Dici enim non potest quantæ læsiones actionum; quantáque symptomata consequantur minimum vitium partium neruosarum. Ac de iis omnes, pro suo quisque iudicio, æstimabunt. Si itaque pericranium aut incisum fuerit, aut aliter læsum, cuius occasione aut mors, aut conuulsio eueniat, nil mirum esse debet. Nam vel resoluitur, pars, vel non resoluitur. Si resoluitur, quia pericranium continuum est, resolutio vnius partis, partis oppositæ conuulsionis author existit. Si non resoluitur, facilè communicatur virus aut quid simile, parti sanæ. Id quod antè abundè demonstratum est. Nec omittendum illud quod Fallopius animaduertit. Ait enim anatome deprehendisse se, venas omnes quæ per corium disseminantur, quacumque in parte fuerint, ita inter se communicare, vt venæ dextrarum partium, sinistrarum venis continua serie copulentur. Vnde dextrarum cum sinistris magnus est consensus, quod vasorum societas intercedat. Accedit quod minimè sit explicabilis consensus partium cum partibus aliis. Id quod in hystericis affectionibus apparet. Id quod in fractura calcis quam conuulsio sequitur, cernere est. Id quod in menstruorum motu periodico clarum est, præsertim cùm laboriosiùs emouentur, clarum existit. Pluribus id non licet explicare, cum antè pleniùs disputatum sit.

Ac denuò (vt aliquid tandem constituatur) rationes suprà adductas expendere necesse habeo. Ac de primà quidem ratione. Rata quidem multa sunt, sed exploranda denuò. Consentaneum videtur vt dextra potiùs pars, si læsa sit, conuellatur, quàm sinistra quæ illæsa est. Galenus id expressisse videtur explicans illud; Conuulsio ex vulnere lethalis: Ex vulneribus fiunt conuulsiones ratione sequentis ipsa *Apho. 2. lib. 5.* vulnera inflammationis cum partes neruosas attigerit. Et primùm conuelli videntur quæ è directo sunt partium inflammatione laborantium; deinde postquàm cerebrum quod principium est attigerit inflammatio ad totum extenditur corpus. Textus Græcus subobscurior videtur. Nomen enim πάθος in Greco coniungitur cum verbo ἅψηται, vt sit hic sensus; Si affectio cerebrum attingat. In Latino verò iungitur vox πάθος, cum verbo ἐκτείνεσθαι, vt sit hic sensus, affectio ad totum corpus extenditur. Vidi iuuenem annorum vigentium saucium oculo dextro fracta orbita à primo statim die ἄφω-

ϖον, conuulſum dextro brachio, & femore, reſolutis ſiniſtro brachio & femore per vndecim dies, tandem interiiſſe. Diſſecto capite cerebrum dextrum totum fuit purulentum, ſiniſtrum plenum ſeroſa pituita. Cuius quidem rei rationem reddere videtur Galen. Com. ad part. 11. lib. 1. Prorrh. Vt in externis partibus affectiones incipiunt, & non totæ vel inflammantur, vel intument: ita cerebrum cùm inſignem magnitudinem habeat, multáſque neruorum propagines, phlegmonem eius aliàs ab aliis incipere oportet. Qua verò parte affectum fuerit, & neruorum propagines affici conuenit. Porrò Galenus loco ſuprà commemorato aſſerit neceſſum eſſe vt conuulſio primò partem affectam vulneratámque afficiat. Deinde ſi inflammatio cerebrum attigerit, cum æquè vires ſuas infundat in dextras & ſiniſtras partes, non potiùs dextra quàm ſiniſtra pars conuellitur. In quo prima ratio iacet & deſtruitur, qua dicebatur conuelli partem ſanam ob conſumptionem ſpiritus & ſanguinis vi inflammationis quæ partem læſam afflixit. Quare ergò non conuellebatur priùs pars læſa vi inflammationis? Eſt enim credibilius, ſiquidem inflammatio conuellendi cauſa eſt, eam conuulſionem contingere debuiſſe tum cùm inflammatio vigebat, quàm cum inclinauit & deferbuit, vt ἐμπύρευμα tantùm relinquatur. Et ſi valet authoritas Galeni, cum ipſa pars per ſe inflammetur, cum partes neruoſæ aut membranoſæ afficiantur, ſana pars non conuelletur, ſed læſa & vulnerata. Duo enim hæc vſuueniunt, prius, quod partium neruoſarum inflammationem conuulſio conſequatur. Vnde Galenus negat in articulari morbo neruorum, membranarúmve inflammationem eſſe, quia non adſit conuulſio. Pauci enim aut nulli arthritici conuelli viſi ſunt. Poſterius, quòd natura ligamenti, chordæ, & nerui tardiùs inflammetur, ſemel autem conceptam inflammationem non facilè deponat. Et Hippocrates lib. de Carnibus; Cerebrum ſedes eſt & metropolis frigidi & glutinoſi; Ideò quia minimùm pinguitudinis habet, glutinoſi verò plurimum à calido non exuritur. Vbi enim glutinoſum affuerit frigido, citra pinguitudinem, exuri non vult, ſed tempore caleſcens congelatur. Sic tardè cerebrum inflammatur ſi Hippocratis ratio valebit. Eodem pertinet & illud quod ab Aphrodiſæo ſcriptum eſt; Cur atra bilis in mamma & crure

Deſtruitur prima ratio.

Com. ad Aph. 49 lib. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

cancrum faciat, in cerebro nequaquam. Est eo loci præclara demonstratio, & huc pertinens valde. Legatur locus Probl. 90. lib. 1. Ex quibus fortè colligimus in vulneribus capitis aut non esse inflammationem positiuam (vt ita dicam) membranarum, ea enim conuulsionem afferret, & sic læsa pars potiùs conuelleretur. Aut si est inflammatio non initio vulnerationis contingit. Tamen cùm pars sana conuellitur, tum viget inflammatio in parte sauciatâ, cuius occasione sana coafficitur & attrahitur. Hinc resolutio læsæ partis, & contractio illæsæ. Sed quî pars læsa inflammata non ipsa per se contrahatur & conuellatur, non autem resoluatur? Inflammatio enim non resoluit sed contendit & contrahit: & pars inflammata seipsa fit astrictior. Nisi quis dixerit necessum esse vt tum cum pars læsa inflammatur, sana retrahatur propter læsæ partis astrictionem & collectionem. Tribus enim modis conuulsio κατὰ τὴν συμπάθειαν contingit, illæsis partibus quæ conuelluntur. Vocat autem Galen. τὰς τάσεις τῶν συμπαθειῶν causas αἱ τάσεις autem dicuntur cum vel aponeurosis, vel neruus à parte vna in aliam pertinet, & dum tenditur, pars etiam sana afficitur per sympathiam ob generis similitudinem & continuitatem partium. Est & quędam communis totius corporis τάσις, quia velut membrana obtenditur continua toti corpori, quæ cum afficitur pariter æqualitérque totum corpus afficitur, vt in febre quam ὀστόκοπον vocant. Primò, cum resolutus est musculus congener, tunc enim oppositus musculus conuellitur. Secundò, cum oppositus musculus extenditur. Tertiò, cum id quod sanum est, ab eo quod continuum est & proximum, attrahitur, vt in vteri secessionibus contingit (meliùs Græcè, ὡς ἐπὶ τῶν τῆς ὑστέρας μεταστάσεων, in Basiliensi codice ineptè legitur, ἑτέρας μεταστάσεων) Ad tertium autem modum id de quo nunc disputatur, referetur. Id enim quod sanum est, id est, pars cerebri sana, attrahitur à parte læsâ & inflammatâ. Sed hîc obiter monendum an hic tertius modus conuenire possit cerebro cum continuum non sit, sed in duas diuisum partes, an continuum dici possit κατὰ συνεχιστικῶς, continuum tamen ob neruos à parte vna in alteram propagatos. Et hęc quæstio commemorabilis est & huc maximè pertinens. Dicebamus paulò antè (inde enim digressio facta est) quia pars inflammata astringitur & se col-

Galen. Com. ad par. 104 lib. 3. de artic.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

ligit, ideo ſana trahitur adducitúrque, vnde conuellendi occaſio. Et ideò quis facilè credat conuulſionem & paralyſin diuerſarum partium contingere poſſe tanquam ſymptomata ἐπιγινόμενα, παρὰ τὴν αὔξησιν, & propagationem cauſæ morbificæ, maximè cum ad membranas ipſius cerebri labes peruenit. Quod ſi primis diebus membrana ipſa inflammaretur, conuulſio idem in tempus incideret. Et quando conuulſio incidit, per auctionem cauſæ morbum faciuntis id fit, quod ἐπιγένεσιν vocant. Mille enim locis verbum τὸ ἐπιγενέσθαι ſignificat. Et quia partes neruoſæ, vt antè dictum eſt, non ita facilè inflammantur, nec aucti morbi vis ad membranas ſe vertit, ideò non ita initio conuulſiones eueniunt. Immò initio ne tantilla quidem febris eſt. Itaque conuulſio potiùs aderit cum ſumma ſunt omnia, & poſt vigorem inflammationis, non quidem inflammationis, partis læſæ, ſed partium ſanarum, & in conſenſum vocatarum, vt membranarum cerebri, aut ipſius cerebri. Quod cum citò non eueniat, nec conuulſio ſtatim orietur. Quanquam vrget Galeni auctoritas. Vult enim in vulneribus conuulſionem ſequi ex inflammatione, eamque partium eſſe inflammatarum. Ac dicere partes inflammatas primùm non inflammari abſurdius eſt, & non proinde conuelli partes è directo poſitas, id quod placet Galeno. Si enim læſa pars παραλύεται, & illæſa conuellitur, vel eſt inflammatio, vel non. Si inflammatio, cur potius reſoluitur & elanguet? Contra enim trahi tendíque vi inflammationis debet. Si eſt inflammatio maior, non quidem initio, ſed cum viget malum, ſymptomata quoque ſui generis edet. Et tamen conuulſio accidere videtur cum omnia deferbuêre, & cum inflammatio deſæuiit; Quid enim παράλυσις, aliud annotat quam νέκρωσιν, λύσιν, σφάκελον, & ἀναστοιχείωσιν, vt loquitur Galenus, partis ad paralyſin tendentis? Ergo non eſt credibile vi inflammationis conuelli partem, cum pars ſana ab inflammatione ſit tuta, & ſi ob partem læſam inflammatam id eueniat in tempus vigoris potius incidet. Quod de phreniticis quæri poteſt. Si conuellantur, an non potius in vigore morbi, & cum inflammationis ſumma ſunt omnia: Symptomata enim tunc elucent, & maior eſt naturæ conatus, & oppugnatio cauſæ morbum fouentis? Niſi quis dicat conuelli

potiùs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

potiùs instante morte cum non iam ampliùs alteratio fit, sed alienatio temperamenti partis. De quo paulò post. Obiter vnum animaduertemus. Si conuellitur pars sana, aut conuulsionis causam habet, vt virus, aut reipsa inflammationem, aut non habet. Si non habet, contingit tantùm ex euentu, nempè ratione resolutæ partis alterius. (Sed qua ratione pars altera resoluatur dictum est) aut quia consumptionem sui spiritus & sanguinis contractam præ inflammatione partis sauciatæ, pars sana persentiscit. Si verò causam habet in se, aut inflammationem, aut virus depositum, quâ vi deponitur virus! Est enim resoluta pars malè affecta. At resoluta pars non habet potentiam depellendæ saniei virulentæ. Nisi dicamus διὰ τὴν διαδοχὴν id fieri, vel partem sanam, iam extinctâ alterâ, infirmam reddi, vel attrahere virus: aut id fieri per contagium; vnde teter vapor conuulsionis causa esse potest. Et si surgentibus & summissis vaporibus è visceribus ipsis, conuulsiones, & id genus alia cerebro contingunt, quid? cum domi, id est, in cerebro ipso mali labes nutritur, alitur ac concipitur? Id autem persentiscit potius pars sana, vt pote nondum defecta & languida facta: læsa non id sentit vt potè infecta, contaminata, resolui iam prona per facultatis extinctionem, per ἀναστοιχείωσιν, & ἀναισθησίαν. Sequitur ergo vt pars altera sana (sana autem ὁμωνυμῶς dicetur) sentiens istud virus, & frustrà depellere adnitens (cum ad extrema iam processum sit) conuellatur. Id quod probabile videtur. Si itaque pars læsa exoluitur, videtur ab omnibus grauiter peccari qui in vulneribus capitis curandis versantur. Nam si cui vulnus infligitur vulnus parte detrâ, initio ad reuulsionem ex eâdem parte laxatâ percussâque vena sanguis detrahi solet. Et increscente dolore auctísque symptomatis, ex cephalica eiusdem lateris laborantis detractio fit. Quod paulò imprudentiùs fieri videtur. Si enim ita frequenter pars laborans aperta vena exinanitur, dum vulneris ratio habetur, tantumdem de partis viribus, euacuato spiritu & sanguine, detrahitur. Hinc maior occasio inducendæ paralyseos. Itaque è re futurum magis videtur, si in opposita parte laxetur vena. Sed hæc ad methodum medendi pertinent: quæ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ animaduertisse non pigebit.

Atque inter disputandum duo proposita sunt quæ, ne series

ordóque rerum perturbaretur, diligentiùs non fuerunt discussa,
prius est, dum diximus phreniticos instante morte conuelli
potiùs, quam cum inflammatio summa est. Posterius, quod
Gal. existimat ex vulnere conuulsionem contingere ob inflam-
Com. ad Aph. 2. lib. 5. mationem: nos autem & inflammationem causam esse putamus,
& reiectionem depositionémque materiei virulentæ in partem
aliquam. Miror enim cur Gale. hanc vnam causam, nempe in-
flammationem, statuat conuulsionis, cum pars aliqua vulnerata
est. Quasi verò ex alia occasione nasci non possit. Melius, meo
Aph. 65. lib. 5. iudicio Hippocrates; Euanescente, ait, tumore in vlceribus
,, conuulsiones contingunt: contra, quibus tumores in vlceri-
,, bus oboriuntur, raró conuelluntur. Galenus in commento
,, tum conuelli ait cum vlcera vel magnitudinem effatu dignam
,, assumpserint, vel κακοήθειαν τινὰ, & cum ad iis partibus vlce-
,, ratis humor tumoris autor ad partem aliquam primariam per
μετάστασιν se inclinauerit. Sic in parte dextrâ cerebri œdema
aliquod conceptum esse potest ratione vulneris, quod dispa-
rens; translato aliô humore, conuellendi occasio existit. Vt
autem id fiat, repentinum quendam motum καὶ ῥοπὴν fieri o-
portet. Et sapienter Hippocrates vtitur verbo ἐξαίφνης ἀφανί-
Partic. vlt. sect. 3. Prorr. ζεσθαι. Qua ratione non videtur satis probare illud Hippocr.
τὰ ἐπόδυνα ἀκινδύνως καταμολυνθέντα, φλαῦρα, καταμολύνεσθαι, est
λύεσθαι κατὰ βραχύ: id est, sensim solui, vt sensim humor trans-
ratur. Et vult multò meliùs id dici posse si adiiciatur, ἐξαί-
φνης ἀφανισθέντος χυμοῦ, vt sit subita emotio & μετάστασις, humo-
ris dolorificam διάθεσιν committentis. Et ita addit, Id quod
,, huic instituto accommodatum est, τὸ ἐξαίφνης ἀφανισθῆναι τὰς
,, ὀδυνηρὰς διαθέσεις, ἄνευ τοῦ καί τι ἄλλο τι μέρος τῶν φανερῶν ἀπόστα-
,, σιν γενέσθαι, καὶ περὶ τὰ σπλάγχνα δηλοῖ τὴν μετάστασιν τῶν λυ-
,, πούντων γεγονέναι. Illud, Repente euanescere & disparere dis-
,, positiones dolorificas, (id est τὰ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς, vt alio
Com. ad Aphor. 65. li. 5. loco Galenus explicat) præterquam quod in alia parte mani-
festa abscessum esse docet, etiam ad viscera ipsa translatio-
nem humorum molestiam inferentium fieri testatur. Sic non
videtur probare illud καταμολυνόμενον, vt tarda fiat humorum
discessio. Tamen 2. Epid. Videtur per τὸ ἐμολύνθη, subitam
quandam solutionem significare: Ita enim Galen. Com. ad
particul. 45. sectionis 2. lib. 6. Epid. τὸ μολύνεσθαι, vocat τὸ
τῆς ὀξείης κινήσεως καὶ μεταβολῆς …υσάμενον καὶ ἀποψυχθέν. Hoc au-

tem videtur contrarium iis quæ hoc loco dicuntur. Tamen poteſt eſſe ſubita ceſſatio à motu, & tamen vt quod coquebatur, ſenſim atque ſenſim diſparet. Et reuerà ἀφανίζειν ſignificat ſubitò ceſſare, καταμολύνεσθαι ſenſim vaneſcere. Ex his apparet non à ſola inflammatione conuulſionem in vulneribus euenire, ſed tranſlatâ aliò materiâ, non ſenſim quidem, ſed repentè & incitatiore quodam motu.

Nunc de Phreniticorum conuellendi cauſis: Diximus antè eos diſtendi conuellíque cum mors in propinquo eſt, non autem cum inflammationis ſumma ſunt omnia. Quod ſi verum eſt, hinc elicias cur conuulſio in vulneribus capitis non tam eueniat cum viget inflammatio alteratúrque pars, quàm cum deferbuit, & partis alienatio iam facta eſt. Id quod Galenus ex Hippocrate acutiſſimè docet explicans illud. Deſipientiæ obſcuræ & blandæ valdè nephriticæ: phrenitides obſcuræ ſunt quod vulgus Medicorum ſæpè lateant. Exiſtimant enim tum homines eſſe phreniticos cum homines ægri eiulant, & in aſſidentes inſiliunt. At deterrima eſt hæc phrenitis: Hecticam enim quandam in cerebro ali diſpoſitionem indicat. Cum enim initio inflammationis qualitas ipſius humoris biliosi toti cerebri corpori nondum confuſa eſt & permixta, tumultuariæ fiunt deſipientiæ: At progreſſu temporis ſimile quippiam contrahitur lanis quæ à tinctoribus imbuuntur. Imbibitur enim id quod elui non poteſt. Id eſt, aliquando cerebrum alteratur tantùm, aliquando alienatur temperamentum, & velut hectica quædam diatheſis inducitur. Alienatio autem alteratione multò deterior exiſtit. Atque hanc diſtinctionem ad inſtitutum accommodemus: Conuulſiones & terrifica ſymptomata quæ morituris à vulnere capitis accidunt, non excitantur tunc cum inflammatur pars, ſed cum valdè alterata & penè alienata eſt. Sic eſt probabile fortè conuulſionem quandam eſſe tacitam partis affectæ, manifeſtam tantum partis non ſauciatæ. Sed hæc tantùm coniectura noſtra eſt. Quid enim impedit quominus per iſtam alienationem, antequam intermoreretur & reſolueretur, obſcurè conuulſa fuerit. At ita non eſt apparens, vt eſt conuulſio partis illæſæ, & ſic id quod ſanum eſt attrahitur ab eo quod læſum eſt, quæ tertia eſt ſpecies conuulſionis quæ fit κατὰ τὴν συμπάθειαν, vt antè ex Galeno dictum eſt. Atque ita ſatisfactum videtur obie-

Part. 33. lib. 1. Prorrh.

ctioni quæ de inflammatione mouetur, quod nimirum credibilius fuerit moueri conuulsiuè animal sæuiente inflammatione, non autem cum deferuescit. Acriores enim sunt morsus & stimuli vigentis inflammationis quàm inclinantis. Alienatio enim temperamenti quod ἐν ποιᾷ κράσει consistit deteriora edit symptomata, quam alteratio, obscuriora quidem, & κατὰ τὴν φαντασίαν leuiora, sed per se & reipsa funestiora, vt de obscura phrenitide demonstratum est.

Iam verò qui oppugnant rationes primas de translatione materiei virulentæ à parte læsa ad sanam, (fieri enim potest vt tumore ἐξαίφνης euanescente, aliò materia transcurrat) & de consumptione spiritus & sanguinis in parte sana, obiiciunt & illud, de quo ante, ab ægra parte potiùs trahi sanam partem, quòd inflammatio constringat, contendátque: item conuelli potiùs debere totum corpus, quàm partem vnam. Ad totum enim cerebrum vis inflammationis videtur pertinere, siue id fiat per se, siue κατὰ συμβεβηκός. Item, si virus ad partem sanam fertur, pellitur à læsa parte. At quæ vis pellendi inerit parti iam moribundæ. Nisi ad extremum conatum partis ad interitum tendentis referamus. Mirum enim quanta vis eluceat in isto dissidio, dissolutione partium, & ἐν τῇ ἀναστοιχειώσει, maximè si corpus floreat, nec vi maioris febris sit exolutum. Quæ causa potior videtur cæteris ad inferendam conuulsionem. Pars enim sana & velut viua per sympathiam tantùm affecta dissolutionem sui patitur. Quod citra vim magnam contingere nequit. Ridiculum alioqui foret conuulsionem natura ipsa inclinante ac proiecta contingere, cum ad conuulsionem viribus & contentione opus sit, vt docuimus ante causa τῆς λύσεως καὶ σπασμοῦ καὶ τόνου distinguentes. Quod si verum, cur non integris viribus conuellebatur animans? Si aut flatus virulentus, aut nonnulla materies afficit partem sanam, non iam affecto morbo eueniet conuulsio. Metastasis enim fiet superstite partium robore. Si credibile non fieri conuulsionem per μετάστασιν. Quanquam magna vis est τῆς διαδοχῆς partium, magna quoque vis est particulæ materiei virulentæ, quantula ea sit. Et id præsertim circum læsiones partium neruosarum. Περὶ διαδοχῆς, ita Hippocrates. Loci alterius loci excipientes (supple materiam) quæ fertur orgasmo, excretione, attractione, aut propter dolorem, qui

Part. 41. sect. 3. lib. 6. Epid.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

præceſſit, aut coniunctus, aut futurus eſt cum morbo, aut ob grauitatem, aut alio quopiam, liberant, aut aliis κοινωνίαι communicationes, alio loco vocat, ἀδελφιξίας. Migrationes fiunt, ait Galenus, humorum ob communicationem & coniunctionem naturæ membrorum, vt ὄρχις οἰδίσκας ἀπὸ βηχέων ὑπόμνημά ἐστι κοινωνίας, στήθεσι, μαζοῖς, γονῆς καὶ φωνῆς. Ita interpres; Teſticulus tumefactus in tuſſientibus. Documentum eſt affinitatis cum pectore, mammis, clara voce. Malè interpres, & ſine ſententia, melius ita Latinè. Teſtis præ tuſſi intumeſcens argumentum eſt affinitatis cum pectore & cum mammis, genituræ & vocis. Multò magis dextra pars cerebri eam κοινωνίαν, cum ſiniſtra habitura eſt, vt inexplicabilis ſit affectuum communicatio. Dicat quis cerebrum cum ampla pars non ſit, cur affecta vna parte, altera non ſtatim coafficitur. Immò contra fit ex Galeni ſententia, ait enim Galen. ad part. 11. primi Prorrh. Cerebrum hominis inſignem magnitudinem habere, multáſque neruorum propagines, & phlegmonem cerebri non ſtatim in toto oriri cerebro, ſed aliàs ab aliis earum exoriri. Sic conuulſiones vna parte eueniunt, & non alia quod obſeruatione dignum eſt. De vi particulæ materiei virulentæ abundè dictum eſt, licet etiam materia totius abſceſſus lethiferi ad partem ſanam non demigret. Eſt enim Galeni locus nota dignus, cur lumbis dolentibus in ſuppreſſis hæmorrhoïdibus καρδιαλγία eueniat, cum longo interuallo vtraque pars ſit diſcluſa: Copia ſanguinis in venis coaceruata, ſerum quoddam tenue (Græcè ὀῤῥὸς λεπτὸς) in ventrem refluens, καρδιαλγίαν parit in os eius maximè conſcendens ob ſenſum eius exquiſitum. Pari iure, abſceſſu exiſtente in cerebri parte læſa, & eandem corrumpente, tenuis ichor reſudare poteſt, qui feriens partem dextram illæſam, conuellendi occaſionem afferat. Sed cur potius hæc reſudatio phlegmone deferueſcente, quam eâdem flagrante? vt cum ſingultus inflammato hepatis concauo gignitur ob reſudans ſerum à parte inflammata, non cum extinguitur, ſed cum viget.

3. de articul.

Sectio.1. lib. 2. Epid.

"

Locus deprauatus.

Ad par. 38. li. 3. Prorrh.

Vltima pars & ratio non eſt prętereunda de exhauſto & inanitione. Conuelli enim partem ſanam putant quod ſpiritus & ſanguis illius ſit abſumptus. Exiguus ſæpè abſceſſus eſt, nec tanta inflammatio quæ rapuerit ſanguinem & ſpiritum à

parte sanâ. Nec credibile eò deuenisse partem sanam vt inanita sit. Nam si exhauriebatur, cur non antè conuellebatur, & integro sensu & facultate integrâ. Vt enim dolor fit dum res frangitur, contunditur, & id fit ἀθρόως: sic conuulsio debet potius euenire dum spiritus exhauritur, quam cum exhaustus est. Fieri autem mutationem oportet, non iam factam. Alioqui hecticâ laborantes conuellerentur. Contra qui affatim inaniuntur conuelluntur, id enim ἀθρόως fit. Sed hîc dubitatur an sit continua, an ex interuallis. Cum est ex interuallis, cerebrum quatit se vt excludat quod molestum est, non sic in tetano. Quomodo distinguit Galen. Epilepsiam à cæteris conuulsionis formis: & eam Epilepsiam, contra quorundam opinionem, ab exhausto non oriri ait quod citò illa fiat, & citò soluatur. Ac tandem confugiendum est ad extremum naturæ conatum, ac dicere oportet partem sanam incipere exinaniri non exhaustam esse. Sensus enim reliquus & integritas partis, parte læsa iam intermoriente, (nam vi morbi suum vigorem amittit, τόνον ἐκλείπειν, & velut λειποψυχεῖν, vocat Hippocrates elegantissimè loquens de medicamentis quæ ventis perflata vigorem amittunt, & velut λειποψυχοῦσι.) sensus inquam reliquus ad motus conuulsiuos plurimùm facit. Et plerósque vidimus vi morbi conuulsos, quorum in capite nil commemorabile deprehensum est quod conuellendi occasionem attulisset. Ac si ea conuulsio contigisset non tam ob conatum rei molestæ excutiendæ & expellendæ, quàm per quandam collectionem & recessum naturæ suas copias dissipatas & diuulsas recolligentis. Id fit per quandam ἀντίτασιν naturæ & morbi. Nam vbi vires sunt pares, ibi est renixus maximus: & natura est ἀντίτονος. Vulnus quidem exiguum, abscessus non ita magnus, sed partis præcipuæ & quandam in corpore prærogatiuam habentis, obsidione magnus dicitur, & opinione maior, & homini necando satis. Vires non ita detritæ & imminutæ, presertim cum à vulnusculo intereundum sit. Vt mirum non sit si reluctatio sit maxima & aduersaria quædam, colligente se naturâ, contentio. Hinc illæ lachrymæ: hinc conuulsiones, hinc symptomatum terror. Et illud est quod nos consideramus & comminiscimur. Et tum id euenit cum subita & conferta est mutatio. Referre verò causam istam ad consumptionem spiritus in

Galenus cap. 7. lib. 3. loc. aff

parte ſana, vnde iſta conſumptio? non fuit inflammata, affluxus prætereà eſt perennis à corpore in cerebrum: itaque aut reſolueretur pars ſana, aut non conuelleretur propria conuulſione.

Reſtat vt concludamus aliquid ne legentis commentarium hunc animus varias in partes fluctuans diſtrahatur. Quanquam ea ſumus vſi methodo vt ordine rationes aduerſæ ponerentur: deinde coniecturæ noſttæ & rationes probabiles quæ in certis rationibus conuellendis inſumerentur. Sed rerum ſeries aliquando perturbata fuit, propter quæſtionum quæ ex iis quæ diſputantur, tanquam ex fontibus riuuli ſcaturiebant, varietatem. Diximus videri probabile vt ſimplex & abſolutus conſenſus cauſa foret cur pars oppoſita eáque ſana conuelleretur. Immò quo modo reſoluto muſculo oppoſitæ partis ex euentu conuellitur alterius aduerſæ partis muſculus: ſic fortaſſis æquum videtur vt reſolutâ vnâ cerebri parte altera pars cerebri illæſa conuellatur. Dextræ enim & ſiniſtræ partes mutuò ad ſuam firmitatem retinendam conſpirant. At dices? reſolutio iſta congeneris muſculi, paris robore & viribus conuellendi occaſio alteri muſculo oppoſito exiſtit, & id in muſculos cadit, cur non & in cerebri partes oppoſitas, non quidem ratione medullæ cerebri, ſed ratione & neruorum & membranarum? vt quâ ratione os ventriculi conuelli dicitur in ſingultu, licet muſculus non ſit, ita cerebrum conuellatur non quidem totum ſed ea pars quæ illæſa erat, reſoluta altera. Vt enim vtraque pars cerebri in opus vnum conſpirat, ita fit, vt vna intermortua, tendatur altera contrahatúrque. Quid etiam impediat ſi dicamus hîc euenire id quod diximus antè ex Galeno dum agitur de conuulſione κατὰ τὴν ϲυμπάθειαν. Fit, ait, conuulſio cum id quod ſanum eſt ab eo quod continuum eſt attrahitur: vel etiam, ſanum attrahere ad ſe id quod ſanum non eſt, & id ex euentu, quia quod ſanum non eſt amittit ſuum τόνον, vigorem, ac reſoluitur: & ſequitur ſani conatum & tractum τονικὸν, vt ita dicam. Nec omittam pericranium ipſum. Nam cum vulneretur, & eius vulnus cerebro communicetur, vt antè dictum eſt, cur non reſoluetur pars dextra cranium tegentis membranæ & muſculi, & conuelletur ſiniſtra: vt conuulſio ea ſit quæ in muſculis oppoſitis congeneribus cernitur. Vnde cum

3. de articulis. “

Hippocr. Cauet ne sectio fiat in temporibus, & supra tempora in temporibus metu conuulsionis, supra tempora, metu „ hæmorrhagiæ, ita ait. Sectum in temporibus conuulsio pre- „ hendit, si tempus sinistrum sectum, conuulsio dextrarum partium: Et contrà. At id ratione musculorum oppositorum euenit. Et hæc consideranda cuique relinquimus.

Non est necesse refellere rationes eorum qui exhaustum conuulsionis causam autumant, nec non μετάῤῥυσιν, materici virulentæ in partem sanam. De iis enim abundè dictum. Agnouimus quidem esse vim magnam vaporis, aut flatus venenati, si etiam è visceribus surgat, nedum si alatur, foueatur, retineatúrque in arce mentis, omnis motionis & sensationis fonte. Id in arboribus ipsis cernere est. Nam syderationem nescio quæ aura maligna & malefica afferre solet. Et tam subiti tantíque maleficij ferè incognita est causa. Verum omnibus diligenter subductis rationi videtur affinius, vt conuulsio partium sanarum ad extremum potius naturæ conatum referatur. Est enim parti sanæ, incolumi, & à læsione tutæ vi & necessariò occumbendum. Id quod citra manifesta argumenta reluctantis naturæ fieri nequit. Vnde vulgò dicetur, quod conuulsio ferè omnem animantem morientem comitatur. Nemo enim ferè sine conuulsione moritur pręsertim si qua pars resistit. At sæpè tantulum est malum in capite quod mortem affert, vnde cæteræ partes vi moriuntur, quia pars princeps leuiter, quoad φαντασίαν laborat: sed in parte principe nil leue & contemnendum est. „ Vnde illud Hippocr. 2. de natur. humana. A fortissimis „ membris morbi fiunt grauissimi: Nam si in parte manent, la- „ borante membro fortissimo, reliquum corpus turbari est necesse. Huius rei fidem facit varia ratio intereundi in senibus vietis & defectis, & in iunioribus quorum virtus est vernans & mascula. Exemplum propositum est dę animalibus quę iugulantur, quęque subito, nulla pręgressa affectione quę vires minuerit, intereunt. Motus contractionis & cuiusdam conuulsionis apparent, tanquam indicia naturæ manus dare nolentis, & ægrè sui dissolutionem ferentis. In animalibus quæ morbo confecta obeunt, id non cernitur. Cum enim vitæ nostræ filum bifariam concidatur, aut fato, aut casu fatum (εἱμαρμένη Græcis, & Demosthenes vocat τὸν τῆς εἱμαρμένης

θάνατον

θάνατον quod notandum eſt) in perennitate effluuij triplicis ſubſtantiæ conſtituunt, vnde fatalis quædam moriundi neceſſitas, vt eleganter ὁ Ἄνθρωπος εἱμαρμένος dicatur, fato decretus & aſſignatus. Caſus autem in vi ac potentia rerum extrinſecus incidentium, in cœli morbo, ac diætæ vitio, conſiſtit. At maior quædam vis in ea diſſolutione quæ caſu contingit ſæpè cernitur, quàm in ea quam fatalis affert neceſſitas. Sine ſenſu ac dolore aliquando contingit diſſolutio. Qui autem à capitis vulnere intereunt, febribus ſymptomaticis implicantur: hæ in aliis affectionibus terrifica non habent ſymptomata, at non ita in vulneribus capitis. Quoties enim neruoſum genus cerebrúmque afficitur, deliriorum, conuulſionum, tremorúmq; metus eſſe ſolet. Magna enim eſt vis cerebri, admirabilis Naturæ in eo architectando ſolertia. Itaque cum capite ſaucius, particulâ tantùm læſus ſit, cætera verò ſanus, mirum non eſt ſi motibus quibuſdam inordinatis natura ſeſe tueri velit aduersùs inſtantis mortis & diſſolutionis impetum & quoad eius fieri poteſt obſiſtat.

Et vt tandem ſcribendi commentandique finis & modus ſit aliquis, omnes eos quibus noſter deſudat labor rogamus, vt hæc omnia boni conſulant. Non tam τῇ ἀνακεφαλαιώσει, quàm ἐπιλόγῳ, id quicquid eſt concludendum fuit. Rationem huius rei præfatio prætulit. Si quæ redundant & luxuriant, ea ſtylo ſunt depaſcenda ac reuocanda. Multa ſunt diſputata animi gratia, non vlla de nobis concepta opinione. Multa hîc ſola nituntur coniectura. Immò effecimus, vt noſtræ coniecturæ iuſto militiæ ſacramento cum ſanis & germanis rationibus contenderent. In re enim difficili & lubrica, & quæ tot eruditos malè habuit hactenùs & exercuit, difficile eſt ſtatim aliquid ſtatuere. At oratione limatur veritas. Et licet multa ſint quæ in illam partem trahant, plura ſunt quæ in contrariam reuocant: totúmque in quo laboratur, ita perplexum eſt & ambiguum, vt iudicium quorumdam requiramus qui rem totam definiant. Malo hac in parte abſolutam rei definitionem & quaſi deciſionem cum aliqua timiditatis opinione deſiderari, quam ſi fiducia aliqua malè conſulta aliter feciſſem, meam prudentiam requiri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

APPENDIX AD LIBRVM ΠΕΡΙ ΣΠΑΣΜΩΝ.

IXIMVS ex Galeno cur præciso cerebro vomitus superueniat biliosus. An id fiat cerebro ipso cæso, an membranis solis affectis, quæstio quoque fuit. Cerebrum enim ipsum insensile esse credunt, & si quis sit sensus, eum totum membranis ipsique omento (vt Macrobius loquitur) acceptum ferunt. Tamen Galenus ad cerebrum ipsum causam istam biliosi vomitus refert. Non solùm, ait, vulnerato cerebro succedit biliosa vomitio, sed & membrana crassiore. Quanquam Erasistratei, & qui sensum omnem à membranis repetunt facilè eludere possint dictum Galeni. Vix enim intactis membranis cerebrum vulneratur. Sic eôdem semper reuolueretur. Nam cum sequitur ἐπιγέννημα quoddam commemorabile propter læsionem, id semper contingere non tam ob sauciatum cerebrum, quàm ob affectam membranam, dicetur. Non peruenitur enim ad cerebrum nisi per medias membranas.

Sed alia longè difficilior quæstio. Dicunt quidam se obseruasse in plerisque eorum qui à vulnere capitis insigni interiêrunt, abscessum in concaua iecinoris parte. An id fiat eueniatque nescio, sed tamen à plerisque chirurgis id obseruatum esse audiui. Sed si fiat, qua ratione contingat, & an sit verisimile id fieri posse, porrò quæstione dignum erit.

Primum illud est verum quod Hippocrates & Galenus scribunt præciso cerebro & febrem, & bilis vomitum superuenire. Bilis reuomitur, ait Gal. affecto ventriculo qui cerebro compatitur. Ad os enim propago neruorum insignis pertingit. Immò, ait Galenus, in magnis doloribus, & vehementi mœrore ad ventriculum biliosa superfluitas confluit, maximè si ventriculus malè affectus fuerit. Vnde ergò in concauo hepatis abscessus fiet? Quidam dicunt à cerebro per continuitatem membranarum internarum imperspicua-

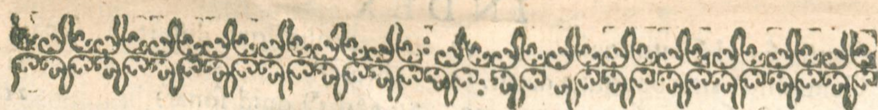
rum ſenſim pus manare, & progredi eò donec ad hepar peruenerit. Id non eſt probabile. Afferam meam coniecturam, quando demonſtrationem aut ἀποδεικτικόν τι, huc adducere nequeo, deſumámque ex eo Galeni loco ſupraſcripto. Vulnerato cerebro membraníſque affectis, os ventriculi coafficitur, humoréſque perturbantur, vnde bilis vomitio. Si multa ſit bilis euacuatio, ea ab abſceſſu vindicare poteſt. Si pauca bilis euacuatio, & frequens eſt nauſea, aut quia æger vomere non conſueuit, aut quia bilis craſſior, motu difficilis, & quodammodo incuneata (ἔμπηξιν Galen. vocat) aut quia libertas meatuum non eſt, dum humor mouetur & non excluditur, oppreſſionémque facit aliquam, poteſt in concauo hepatis colligi & inflammari, & præter ſymptomaticam febrem quam excitat πᾶθημα capitis, eſſentialem febrem concitare. Hinc collectio, hinc inflammatio, hinc abſceſſus. Accedit quòd in vulneribus capitis negant dandum pharmacum. Si daretur & euacuaretur bilis commota & non excluſa, ab abſceſſu liberaretur æger. Nunquid in febribus eſſentialibus abſceſſus in concauo hepatis fieret niſi Medicus daret operam purgationi. Et quia os compatitur ventriculi, Natura ſuas ſuppetias mittit ad eam partem obfuturas, quia non excluditur materia. Phlebotomia & purgatio eſſet vindex eius abſceſſus. Et nuper in quodam qui pugione vulneratus erat, tamen in internam capacitatem vulnus circa nothas coſtas quà pertingit diaphragmatis extremum, non penetrarat. Tamen in hepate repertus eſt abſceſſus. Vnde id? Fortè eodem modo quo in vulneribus capitis.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

INDEX
RERVM ET VOCVM
Memorabilium quæ in hoc
G. BALLONII
libro De Conuulsionibus *continentur.*

D

E

F

G

H

I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D

FINIS.

3–1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
631/D